

62. møde

Onsdag den 2. marts 1988 kl. 13.00

Dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Første behandling af lovforslag nr. L 212:*
 Forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning, lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet og lov om miljøbeskyttelse. (VVM-vurdering af virkninger på miljøet).
 Af miljøministeren (Chr. Christensen).
- 3) *Første behandling af lovforslag nr. L 213:*
 Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.
 Af miljøministeren (Chr. Christensen).
- 4) *Første behandling af lovforslag nr. L 214:*
 Forslag til lov om støtte til naturbevaring, naturgenopretning, statslig skovtilplantning og friluftsliv.
 Af miljøministeren (Chr. Christensen).
- 5) *Første behandling af lovforslag nr. L 215:*
 Forslag til lov om ændring af lov om støtte til forbedring af strukturen og effektiviteten i jordbruget. (Sociostrukturelle foranstaltninger m.v.).
 Af landbrugsministeren (Tørnæs).
- 6) *Første behandling af beslutningsforslag nr. B 98:*
 Forslag til folketingsbeslutning om fleksible åbningstider.
 Af Aase Olesen (RV) m.fl.
- 7) *Første behandling af beslutningsforslag nr. B 102:*
 Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af mulighederne for oprettelse af medarbejderejede og -styrede virksomheder.

Af Jørn Jespersen (SF) m.fl.

8) *Første behandling af lovforslag nr. L 196:*

Forslag til lov om kommunal anvisningsret til lejligheder i privat udlejningsbyggeri.

Af Lissa Mathiasen (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

I skrivelse af d.d. meddeler undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder), at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om erhvervsuddannelser.
 (Lovforslag nr. L 228).

Forslag til lov om erhvervsskoler.
 (Lovforslag nr. L 229).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Hermed tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om erhvervsuddannelser.
 (Lovforslag nr. L 228).

Forslag til lov om erhvervsskoler.
 (Lovforslag nr. L 229).

Lovforslagene om erhvervsuddannelser og erhvervsskoler, erhvervsuddannelsesreformen, fremkommer som svar på flere års kritik af det nuværende erhvervsuddannelsessystem og som resultat af de sidste 15 års brydninger mellem mesterlæren og efg-systemet. Med lovforslagene lægges der op til en række væsentlige fornyelser på erhvervsuddannelsesområdet.

Lovforslaget om erhvervsuddannelser forener det bedste fra lærlingeuddannelsen, efg-uddannelsen og de grundlæggende teknikeruddannelser i ét regelsæt, således at der fremkommer et mere overskueligt system for de unge og arbejdsmarkedet.

Lovforslaget er udarbejdet på baggrund af den betænkning, som udvalget vedrørende revision af de grundlæggende erhvervsuddannelser – det såkaldte Nordskov Nielsen-udvalg – afleverede til mig i sommer. Lovforslaget følger

[Undervisnings- og forskningsministeren]

på de fleste punkter Nordskov Nielsen-udvalgets betænkning.

Der bliver fri adgang til erhvervsuddannelserne, og elev og læremester får frit skolevalg. Eleven kan enten begynde uddannelsen i en virksomhed på grundlag af en uddannelsesaf-tale eller på skole, normalt (for de tekniske uddannelsers vedkommende) efter at have gennemgået et orienteringskursus. Der er tale om et enstrengt uddannelsessystem, der er fælles for eleverne. Uanset hvordan de vælger at starte på uddannelsen, har den altså samme indhold og varighed.

Uddannelserne er vekseluddannelser, det vil sige, at relativt korte skoleophold veksler med praktikophold i en virksomhed. Uddannelserne skal give differentierede og attraktive tilbud til alle unge, og de skal fremme, at flest muligt gennemfører den uddannelse, de har valgt. Uddannelserne forudsættes i hele deres forløb tilrettelagt efter pædagogiske principper, der bedre end de nuværende uddannelser vil kunne fastholde de unges motivation. Det samlede erhvervsuddannelsessystem bliver mere overskueligt både for de unge og for virksomhederne, bl.a. fordi mange af de nuværende enkeltuddannelser vil fremtræde som specialer inden for et stærkt reduceret antal enkeltstående grunduddannelser. Samtidig vil alle elever opnå både generelle og specielle kvalifikationer.

Disse nydannelser i uddannelsernes regelgrundlag og struktur vil bidrage til at gøre det nemmere at omstille og forny erhvervsuddannelserne.

Behovet for at sikre en tilstrækkelig og hurtig fornyelse af uddannelserne har medført forslag om væsentlige ændringer i det nuværende sty-ringssystem.

Den centrale styring i Undervisnings- og Forskningsministeriet skal koncentrerer om fastsættelse af generelle regler om uddannelserne (rammebekendtgørelser) i samarbejde med Erhvervsuddannelsesrådet. Inden for de generelle regler og økonomiske begrænsninger skal mål og rammer for de enkelte uddannelser fastlægges efter de faglige udvalgs bestemmelser.

Skolerne får tilført øget kompetence til at fastsætte undervisningens nærmere indhold, og der sikres skolerne mulighed for at tilrettelægge deres virksomhed effektivt og økonomisk ansvarligt. Staten yder lovbundne tilskud til de

direkte undervisningsudgifter efter faste takster pr. elev.

Denne decentralisering giver nye muligheder for og stiller nye krav til erhvervsskolerne. Lovforslaget om erhvervsuddannelser suppleres derfor af *forslaget til lov om erhvervsskoler*.

Den enkelte erhvervsskole får ret og pligt til selv at tilrettelægge de uddannelsesmæssige og økonomiske forhold for skolens virksomhed som helhed. Skolen får væsentlig indflydelse på, hvilke erhvervsuddannelser, efteruddannelseskurser m.v. der skal udbydes, de centrale uddannelsesregler bliver som nævnt formuleret som rammebekendtgørelser, og der indføres et nyt tilskudssystem for skolerne baseret på bloktilskud til samtlige uddannelsesaktiviteter ved skolen.

Skolernes selvstændige dispositionsmuligheder vil herved blive forøget i væsentlig grad. Det bliver først og fremmest skolernes bestyrelser, der i samarbejde med skolens leder og lokale uddannelsesudvalg skal varetage de mange nye opgaver. Bestyrelserne skal virke som den overordnede ledelse og skal sikre, at skolerne gennem hele deres virksomhed udvikler sig som lokale, dynamiske erhvervsrettede uddannelsescentre. Dette arbejde stiller øgede krav til skolernes ledelse, og der er derfor foreslået regler om bestyrelsens sammensætning og virke.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagene med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslagene til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 661

1) Til statsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Mener statsministeren, at Nationalbankens opgørelse over bruttokapitalbevægelser ind i og ud af Danmark er et troværdigt udtryk for udenlandske opkøb af danske virksomheder og danske investeringer i udenlandske produktionsvirksomheder?«

[Jørn Jespersen]

Skriftlig begrundelse

I debatten om udenlandske opkøb af danske virksomheder har man fra regeringsside anført, at Danmark investerer lige så meget i udlandet, som udlandet investerer her i landet.

Men Nationalbankens opgørelser, som regeringen støtter sig på, indeholder ud over investeringer i produktionsvirksomheder også oprettelse af bankfilialer og dækning af underskud i eksisterende firmaer.

Derfor må Nationalbankens tal anses for at være vildledende i debatten om udenlandske opkøb af virksomheder her i landet.

Formanden:

Spørgsmålene til statsministeren vil blive besvaret af finansministeren, som er fungerende statsminister.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Lad mig starte med at sige, at det naturligvis er meget kompliceret præcist at opgøre omfanget af såvel udenlandske investeringer i danske virksomheder som danske investeringer i udenlandske. Også Nationalbanken har offentligt påpeget, at der er en usikkerhed forbundet med Nationalbankens opgørelse. Opgørelserne over investeringsstrømmene registrerer de faktiske valutastrømme som følge af etablering af nye virksomheder, opkøb af eksisterende virksomheder og tilførsel af driftskapital til dækning af underskud.

Det er også vigtigt at sige, at der ikke er nogen grund til at drage konklusionen af Nationalbankens opgørelser i tvivl, når man tager højde for de uundgåelige usikkerheder. Selv korrektion for disse forhold vil således ikke kunne rykke ved, at der beløbsmæssigt også i 1987 blev foretaget flere danske investeringer i udlandet og overtaget tidligere udenlandsk ejede virksomheder i Danmark for et større beløb end omvendt.

Nationalbanken har foretaget et skøn over branchefordelingen af de direkte investeringer i de senere år, og ses der således på handels- og industrivirksomheder m.v. alene – det vil altså sige alle virksomheder bortset fra virksomheder i den finansielle sektor, vindmølleinvesteringer osv. samt investeringer foretaget af SAS og andre transportvirksomheder – udgjorde danske investeringer i udlandet i 1987 3,8 mia.

kr. De tilsvarende udenlandske investeringer i Danmark udgjorde i 1987 3,2 mia. kr.

Jeg kan i øvrigt sige, at forholdene omkring erhvervslivets internationalisering og udenlandske virksomhedsopkøb vil blive behandlet i industriministerens erhvervspolitiske redegørelse, som afgives til Folketinget i slutningen af denne måned.

Jørn Jespersen (SF):

Baggrunden for, at jeg har stillet spørgsmålet, er, at regeringens indsats i debatten om udenlandske virksomheders opkøb af danske virksomheder hidtil i meget høj grad har bestået i, skal vi være venlige og sige meget runde talangivelser og i øvrigt forsøg på at miskreditere forslag til en løsning af problemet.

Jeg er glad for, at den fungerende statsminister nu indrømmer, at bruttotallene fra Nationalbanken ikke giver noget troværdigt udtryk for, i hvor høj grad udenlandske virksomheder opkøber danske produktionsvirksomheder sammenlignet med, hvad danske virksomheder investerer i produktionsvirksomheder i udlandet.

Jeg vil yderligere spørge den fungerende statsminister – sådan at vi er helt sikre på, at vi forstår hinanden – om ikke det er rigtigt, at danske kapitalbevægelser til udlandet, opgjort efter Nationalbankens tal, som regeringen har anvendt, lige så vel kan gå til at dække underskud i eksisterende virksomheder, til at opkøbe firmaer med en meget høj personaleintensitet og til at etablere banker, f.eks. på Isle of Man, som de kan gå til at investere i egentlige produktionsvirksomheder i udlandet, og om det er rigtigt, at regeringen ikke er bekendt med, at der er en kraftigt stigende tendens til, at udlandets investeringer i produktionsvirksomheder her i landet langt overstiger niveauet fra tidligere, og at der er tale om, at tendensen går i retning af, at udlandet investerer langt mere her i landet i produktionsvirksomheder, end det modsatte er tilfældet.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg har faktisk ikke i mit første svar givet udtryk for, at Nationalbankens tal skulle være utroværdige. Det vil jeg gerne sætte en streg under. Jeg har sagt, at der knytter sig en usikkerhed til dem, som Nationalbanken også selv har understreget. Jeg mener, Nationalbankens tal meget klart viser hovedforløbet begge veje.

[Statsministeren]

Når det måske tager sig lidt anderledes ud i den offentlige debat, hænger det vel meget sammen med, at det påkalder sig meget stor presse-mæssig interesse, når en udenlandsk virksomhed køber en dansk virksomhed, men det omvendte ser man ikke ret meget omtalt. Mit svar er stadig væk dette, at der er usikkerhed knyttet til tallene, men hovedtendensen både ind i landet og ud af landet er efter min mening ganske klar.

Jørn Jespersen (SF):

Der er sådan set ikke nogen, der har påstået, at Nationalbankens opgørelser ikke er præcise nok. Det, debatten drejer sig om, er, hvad de tal rent faktisk viser. Jeg forstod af ministerens første svar, at de tal kun viser bruttokapitalbevægelserne. Derfor spurgte jeg i anden omgang – også for at være sikker på, at vi forstod hinanden helt rigtigt – om ikke de tal viser dækning af underskud i eksisterende virksomheder, som man ejer i forvejen, lige så meget som de viser investeringer i banker på Isle of Man, og lige så meget som de viser danske investeringer i produktionsvirksomheder i udlandet. Man kunne tilføje, at de opgørelser, der har været lavet, hvor man decideret prøver at kigge på investeringer i, altså opkøb af, produktionsvirksomheder i Danmark og den modsatte vej, samstemmende viser, at udlandets opkøb i Danmark i 1987 drejer sig om noget, der ligger et sted mellem 5 og 10 gange flere arbejdspladser, end der er tale om, når danske virksomheder investerer i udlandet. Har regeringen andre tal end dem, der hidtil er kommet offentligt frem?

Dohrmann (FP):

Det er da selvfølgelig rart, når danske virksomheder kan blive på danske hænder. Jeg vil spørge finansministeren, om han ikke mener, at det ville være en lykke for Danmark, hvis endnu flere udlændinge ville investere penge i Danmark, starte endnu flere virksomheder og dermed arbejdspladser op, end tilfældet er i dag.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg kan starte med at sige til hr. Jørn Jespersen, at det er da klart, at der her er tale om kapitalstrømmene, og at der, når man går nærmere ind i det, vil være forskellige forløb, men det ændrer ikke på hovedtrækket i udviklingen.

Når hr. Jørn Jespersen taler om, at der er investeret i flere arbejdspladser fra udlandets side end omvendt, må man sige, at det ikke bare kan gøres op i antallet af arbejdspladser. Det skal også gøres op i produktionsresultater.

Det kan i høj grad være stærkt teknologiserede virksomheder, som investerer i Danmark, uden at det giver så mange arbejdspladser, men det giver produktion, og det giver måske også eksportmuligheder, som er meget afgørende for vores betalingsbalance. Derfor vil jeg advare imod, at man prøver at gøre det op lige nøjagtigt i forhold til antallet af arbejdspladser.

Til hr. Dohrmann. Naturligvis er Danmark interesseret i, at der også bliver foretaget udenlandske investeringer her i landet, lige så vel som vi er meget interesserede i – det er også det, tallene understreger – at danske virksomheder kan gøre sig gældende ved at købe virksomheder andre steder. Det er en vekselvirkning, som er et resultat af en stadig stigende internationalisering, som er afgørende og vigtig for Danmark. Derfor er det klart, at de investeringer, der finder sted, som vi har set dem nu, er ganske positive for udviklingen, men det er naturligvis kun positivt, når vi også kan dokumentere, at danske virksomheder også er så meget på tæerne, at de er i stand til at investere i lige så stor udstrækning i udlandet.

Jørn Jespersen (SF):

Må jeg få bekræftet, at vi er enige om, at Nationalbankens bruttototal for danske investeringer i udlandet, som regeringen har anvendt, også dækker overførsel af penge til dækning af et underskud og til etablering af bankfilialer i skattely?

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg vil simpelt hen gentage fra mit første svar. Jeg sagde: »Opgørelserne over investeringsstrømmene registrerer de faktiske valutastrome som følge af etablering af nye virksomheder, opkøb af eksisterende og tilførsel af driftskapital til dækning af underskud.« Det var, hvad jeg sagde i mit første svar, og det kan jeg gentage.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 662

2) Til statsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Er statsministeren bekendt med, at andre lande i EF og Norden har love, som giver det offentlige indsigt i og indflydelse på virksomhedsovertagelser, herunder udenlandske opkøb af virksomheder i de pågældende lande?«

Skriftlig begrundelse

Det er blevet anført, at SF's forslag om indførelse af kontrol med virksomhedsovertagelser ville virke som en »spærrebom ved grænsen« og isolere Danmark i forhold til vore handelspartnere.

Dette synspunkt harmonerer dårligt med den kendsgerning, at andre lande i EF og Norden allerede har tilsvarende ordninger.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Inden for EF-området kan man sige at hovedreglen er, at der ikke findes generelle regler, hvorefter det offentlige kan begrænse eller kontrollere virksomhedsovertagelser. Der findes da i en række lande forskelligt udformede ordninger med meddelelsespligt for alle eller visse kategorier af investeringer, og det er et gennemgående træk, at en sådan pligt gælder både uden- og indenlandske investorer. For at nævne nogle eksempler: I enkelte tilfælde kræves der forudgående godkendelse. Det gør der f.eks. i Irland – og i Frankrig for investeringer i visse sektorer, men altså kun i visse sektorer.

Det, der er interessant, synes jeg, i den sammenhæng, er, når man netop nævner Irland, at i Irland – det gælder også Spanien, Portugal og Grækenland – findes der også ordninger, der har til formål netop at tiltrække udenlandske investeringer, i form af lettelser for de pågældende virksomheder og oven i købet også i visse tilfælde tilskud, hvad der er et klart udtryk for, at de pågældende lande lægger megen vægt på at tiltrække udenlandsk kapital.

Hvis vi tager de nordiske lande, er billedet heller ikke entydigt. I Sverige og Finland er der kontrol med udenlandske virksomhedsopkøb, og ønsker herom er i en række tilfælde blevet afslået, men der er også mange eksempler på det modsatte. I Norge findes der ingen generelle bestemmelser, som giver myndighederne mulighed for at kræve offentlig godkendelse af virksomhedssammenlægninger eller -overtagelser.

Jeg vil sammenfattende sige, at der er et broget billede, når vi ser på tendenserne både inden for EF-området og inden for det nordiske område, men det, der er vigtigt at fastslå, er, at man i en række lande har indtaget den holdning – og det er også den danske regerings holdning – at en løbende, smidig tilpasning af virksomhedsstrukturen er en forudsætning for, at vi kan klare os i den internationale konkurrence på længere sigt.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg er glad for, at det nu fra regeringens side bliver erkendt, at der i en række lande både inden for EF og i Norden eksisterer ordninger, der giver det offentlige og dermed også medarbejderne mulighed for at få indflydelse på opkøb af disses virksomheder. Dermed gives der også mulighed for at overveje andre alternativer. Jeg mærkede mig også, at finansministeren lagde vægt på at nævne, både at der i en lang række lande var meddelelsespligt, sådan at man skulle offentliggøre virksomhedsovertagelser enten forud eller efterfølgende, og at der i en lang række lande eksisterer en egentlig godkendelsesprocedure, hvor det offentlige har mulighed for i sidste instans at nedlægge et forbud.

At man så også andre steder har specielle ordninger for at tiltrække udenlandsk kapital, har ikke ret meget med den aktuelle sag at gøre, idet det samtidig giver mulighed for at overveje, hvilken slags kapital man ønsker at tiltrække, og i hvilken sammenhæng man ønsker at tiltrække den. Der er ingen særlig modstrid mellem det. Jeg kan altså konstatere, at regeringen i hvert fald på nuværende tidspunkt er blevet klar over, at der eksisterer nogle ordninger som bl.a. dem, SF har foreslået, i en lang række andre lande. Jeg må så også gå ud fra, at når regeringen tidligere har talt om, at et forslag som SF's, der skulle give indflydelse på udenlandske investeringer, ville isolere Danmark fra resten af den vestlige verden, så var der tale om at fremsætte en meget hurtig udtalelse, inden man helt havde fået sat sig ind i forholdene i andre lande, og at når man ligefrem taler om sammenligninger mellem SF's forslag og Rumænien, er det snarere udtryk for mangel på argumenter end for en indsigt i tingene på det pågældende tidspunkt.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg ved ikke, hvormed hr. Jørn Jespersen begrundet sin betragtning om, at regeringen ikke skulle have erkendt, at der findes regler i andre lande. Naturligvis har vi været bekendt med det, og jeg har redegjort i grove træk for dem her i dag.

Det er der ikke noget nyt i. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at når vi ser det inden for EF-området, vil der efterhånden blive betydelig færre regler, fordi det simpelt hen også har sammenhæng med etableringen af det indre marked.

Om spørgsmålet om at give medarbejderne mulighed for indflydelse, som hr. Jørn Jespersen omtaler, vil jeg sige, at regeringen er modstander af SF's forslag og klart er af den opfattelse, at hvis man fulgte SF's forslag, ville det isolere Danmark og svække vore muligheder for at gøre os gældende i den internationale konkurrence.

Jeg synes, det var meget interessant forleden dag at høre fællestillidsmanden for Dæhnfeldt Frø i Odense redegøre for sin holdning og dermed for medarbejdernes holdning til, at virksomheden blev overtaget af en engelsk virksomhed. Der var i hvert fald ikke nogen tvivl i hans stemme. Det, det drejede sig om, var, at man ville have sikkerhed for, at man bevarede arbejdspladserne, og det følte han sig fuldstændig tryk ved. Det synes jeg er et godt praktisk eksempel på, at man ude i virksomhederne også blandt medarbejderne tænker meget praktisk og meget jordnært.

Jørn Jespersen (SF):

Hvis ikke regeringens tidligere udtalelser om SF's forslag har været baseret på manglende kendskab, har jeg meget svært ved at se, hvad årsagen til de udtalelser var. Det forekommer mig lidt paradoksalt, at man på den ene side kan erkende, at der eksisterer tilsvarende ordninger i andre lande, og så skråsikkert alligevel meddeler offentligheden, at en gennemførelse af sådanne forslag her i landet ville betyde en total isolering af Danmark. Det er vanskeligt at forestille sig, hvordan en lovgivning, der på mange punkter er totalt i overensstemmelse med, hvad man har i f.eks. England og Vesttyskland, skulle føre til isolering.

Når man drager det konkrete eksempel fra Dæhnfeldt ind i sagen, synes jeg, det er vigtigt

også at tage med, at da den pågældende tillidsmand fra virksomheden skulle tage stilling til, hvilken løsning han foretrak, havde de udenlandske investorer haft adskillige måneder til at forhandle om overtagelse af virksomheden, fordi sælgeren havde kontakten de engelske investorer langt tidligere, hvorimod de danske lønmodtagerfonde kun havde haft tre dage til at stable et alternativ på benene. Det understreger netop behovet for at få en anmeldelsespligt, sådan at de danske investorer har en mulighed for at komme på banen samtidig med de udenlandske.

Når det drejer sig om, hvordan danske tillidsfolk i øvrigt ser på udenlandske overtagelser af deres virksomheder, kunne man måske også overveje at spørge på Nordisk Glødelampe Industri A/S eller på Chloride i Ålborg, som inden for den sidste uge er blevet lukket, fordi udenlandske firmaer systematisk har drænet virksomhederne og nu flytter produktionen til udlandet.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Kun den korte replik, at når regeringen er imod reguleringer på dette område, er det, fordi vi mener, at det er væsentligt – og det sagde jeg også på et tidligere tidspunkt i mit svar til hr. Dohrmann – også at kunne få skabt mulighed for udenlandske investeringer i Danmark, og at vi i øvrigt vil komme til at se en udviklingstendens inden for EF, hvor der vil blive stadig færre regler. Det vil ikke komme til at gå den modsatte vej, for det ville være i strid med det indre marked.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 663

3) Til *statsministeren* af:

Jørn Jespersen (SF):

»Er det efter statsministerens opfattelse uden betydning, om danske virksomheder er ejet af udenlandsk kapital – under hensyntagen til beskæftigelse, betalingsbalance, forskning og udvikling og på lidt længere sigt også dansk økonomisk og politisk selvstændighed?«

Skriftlig begrundelse

De seneste dages meddelelser om lukning af

[Jørn Jespersen]

Nordisk Glødelampe Industri A/S og Chloride viser desværre, at der er stor risiko for dansk industri, som er ejet af udenlandsk kapital. Denne kendsgerning stemmer dårligt med regeringens liberale holdning til udenlandske opkøb af danske virksomheder.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Hvis vi ser på undersøgelser fra OECD f.eks., viser de meget klart, at udenlandske investeringer i produktionsvirksomheder har en række positive samfundsøkonomiske virkninger på værtslandets økonomi. Det er regler – og det har meget at gøre med besvarelsen af de to tidligere spørgsmål – som Danmark i øvrigt har tilsluttet sig allerede i 1961, da vi tilsluttede os det, der hedder OECD's kapitalkode. Dengang tilsluttede vi os også målsætningen om internationale investeringer i erhvervsvirksomheder som et led i sikringen af virksomhedernes muligheder for at deltage i den internationale arbejdsdeling. Det var altså allerede i 1961, at vi i virkeligheden gjorde det. Senere har vi ved Danmarks indtræden i EF tilsvarende påtaget os forpligtelser i medfør af EF's regler om direkte investeringer og fri etableringsret.

Så svaret på hr. Jørn Jespersens spørgsmål er klart dette, at vi mener, at disse investeringer har en gunstig effekt på spørgsmålet om beskæftigelse, betalingsbalance og i øvrigt også forskning og udvikling.

Jørn Jespersen (SF):

Det var bare ikke så meget det, spørgsmålet handlede om. Jeg tror ikke, der er nogen, der er uenig i, at udenlandske investeringer i en lang række tilfælde kan have gunstige virkninger på beskæftigelse og produktion her i landet.

Spørgsmålet går på den overordnede betragtning, at hvis en stadig større del af dansk erhvervsliv efterhånden overgår til udenlandsk ejerskab, hvor udenlandsk kapital har den bestemmende indflydelse, og uden at en tilsvarende udvikling gør sig gældende for danske investeringer i udlandet, er det så helt uden problemer set fra regeringens side? Er det virkelig rigtigt, at selv en borgerlig regering her i landet ikke synes, at der er noget som helst problem i, at en stigende del af dansk erhvervsliv ejes af udenlandsk kapital? Det skal man vurdere både ud fra nogle beskæftigelsesmæssige hensyn, ud fra behovet for at kunne beholde forskning

og udvikling her i landet og ud fra muligheden for på lang sigt at bevare en politisk og økonomisk selvstændighed her i landet. Er det virkelig overordnet set fuldstændig uden betydning set fra regeringens side?

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg tror, der er grænser for, hvor meget nyt jeg kan blive ved med at føje til besvareelserne. Jeg vil dog godt fastslå, at jeg mener, at hr. Jørn Jespersens præmisser for denne diskussion er forkerte.

Jeg har klart sagt i mit første svar, at selv om der knytter sig usikkerhed til Nationalbankens opgørelse, viser den alligevel, at danske virksomheder hævder sig ganske flot, hvad angår investeringer andre steder. Det er det, der er afgørende for regeringen, at vi er i stand til i det danske samfund at tiltrække udenlandsk kapital, og at danske virksomheder – og det hører naturligvis med i balancen – er tilstrækkelig stærke til også at kunne investere uden for landets grænser, således at resultatet bliver en stadig større internationalisering, som jeg ikke et øjeblik er i tvivl om at netop et samfund som det danske har en meget stor interesse i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 652

4) Til *justitsministeren* af:

Berlau (FK):

»Agter ministeren at lade undersøge, hvorvidt danske statsborgere har bragt danske og udenlandske søfolks liv i fare i forbindelse med tilbageholdelsen af det danskejede skib »Inge Webb« ved at have søgt gennemført forretninger, der tilsyneladende har involveret våben-smuglerier til krigsførende parter?«

Berlau (FK):

Det er fremgået af dagspressen, at danske redere med et skib under udenlandsk flag har foretaget transporter, som har betydet, at udenlandsk myndighed eller militars har opbragt de søfarende. Jeg vil godt spørge, om justitsministeren i den forbindelse vil lade undersøge, hvorvidt de danske statsborgere har optrådt på en sådan måde, at andre, herunder de udenlandske søfarendes liv, har været bragt i fare. Jeg formoder, at justitsministeren er bekendt

[Berlau]

med, at der har været anvendt våbenmagt over for besætningen om bord i skibet. Da danske statsborgere har et væsentligt engagement i sagen, vil jeg anmode om, at en undersøgelse må blive foretaget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Ja, der vil blive foretaget en undersøgelse. Jeg kan sige til hr. Berlau, at Justitsministeriet var inddraget i den pågældende sag, inden frigivelsen fandt sted, hvor bestræbelserne både fra Udenrigsministeriet og fra Justitsministeriet selvfølgelig måtte være at opnå, at de pågældende kunne blive fri.

Allerede dengang blev det fra min side over for Udenrigsministeriet tilkendegivet, at der ville blive foretaget politiafhøringer med henblik på at klarlægge, hvorvidt der måtte foreligge strafbare forhold i forbindelse med hele episoden, en episode, som kunne foranledige noget, der skulle forfølges af danske myndigheder.

Vi har først for nylig i Justitsministeriet modtaget det materiale fra Udenrigsministeriet, som er nødvendigt for tilrettelæggelsen af den politimæssige undersøgelse. Vi vil nu i overensstemmelse med det tilsagn, som jeg gav allerede i forbindelse med frigivelsen, anmode politidirektøren i København om at forestå undersøgelsen.

I forbindelse med denne vil vi kunne få en afklaring også af det spørgsmål, som hr. Berlau har stillet til mig i dag.

Når hr. Berlau nævner våbentransporter, vil jeg gerne sige to ting om det. Den ene er, at vi altså ikke i dag har nogen sikker viden om, hvorvidt der overhovedet fandt våbentransporter sted. Den anden er, at efter den nuværende danske lovgivning er det ikke strafbart at foretage transporter. Det er ikke i modstrid med dansk lovgivning at gøre det.

Berlau (FK):

Jeg har ikke på nogen måde i spørgsmålet antydnet, at der skulle være foregået noget ulovligt for så vidt angår våbentransporten, men alene spurgt om, hvorvidt de udenlandske søfolks liv har været bragt i fare.

Til justitsministeren vil jeg sige, at han kan tage det som selvros, men jeg er en af de personer i Danmark, der ved noget om den slags ting. Jeg kan godt oplyse justitsministeren om, at der

har været våben om bord i det pågældende skib. Det er muligt at dokumentere, for så vidt man foretager en minimal politianstrengelse i sagen.

Er det sådan at forstå, at justitsministeren eventuelt vil holde undertegnede informeret om de undersøgelser, der måtte blive foretaget i sagen, eller skal jeg vende tilbage til den senere med yderligere spørgsmål?

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det finder vi nok en praktisk form for; det plejer vi jo at kunne gøre. Men vi vil da gerne underrette om det, når vi har et svar på det spørgsmål, der er stillet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 653

5) Til *industriministeren* af:

Berlau (FK):

»Hvad agter ministeren at gøre for de søfolk, der var påmønstret det danskejede skib »Inge Webb«, hvis danske redere har meddelt, at de ikke agter at betale hyre i overensstemmelse med hyrekontrakt?«

Berlau (FK):

I forbindelse med den samme sag er der opstået et kaotisk forhold omkring de forhyrede om bord i skibet. Jeg vil spørge industriministeren, hvorunder Direktoratet for Søfarende og Søfartsstyrelsen sorterer, og som bl.a. i internationale forsamlinger repræsenterer Danmark for så vidt angår sikring af udenlandske søfolks forhold i forbindelse med forhyring på skibe, der fører andet flag end deres egen nationalitets, om ministeren, siden Danmark har involveret sig i transporten af disse mennesker til Danmark, ser nogen mulighed for at bistå de søfarende i at få deres hyretilgodehavende om bord i skibet. Det virker unægtelig noget malplaceret, at en retssag skal anlægges på Stillehavsøen Vanuatu, når de ansvarlige personer bor i Ringsted.

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Jeg vil gerne starte med at sige til hr. Berlau, at skibet ikke er registreret i Dansk Skibsregister, og som følge af det har jeg ingen muligheder for at bistå de pågældende søfarende med

[Industriministeren]

gennemførelse af det krav, de har på deres hyre, idet søfartslovgivningens regler om sikringen af disse hyrekrav kun finder anvendelse på danske skibe. Jeg tænker her på bestemmelsen i sølovens § 244, hvorefter hyre og eventuel anden godtgørelse, der tilkommer søfarende og andre medlemmer af besætningen i anledning af deres tjeneste om bord, er sikret gennem pant i skibet. Det er altså ikke med i det danske skibsregister, og det kan vi selvfølgelig beklage. Såfremt ejeren af skibet er dansk – det er ligesom den næste situation – og virksomheden er hjemmehørende her i landet, vil besætningsmedlemmernes tilgodehavender formentlig være omfattet af loven om Lønmodtagernes Garantifond, såfremt lovens betingelser i øvrigt er opfyldt. Sikringen af lønmodtagernes krav på løn finder sted ved arbejdsgiverens konkurs eller død eller ved virksomhedens ophør. Men når jeg har set på dette, vil jeg sige, at ingen af de nævnte tre betingelser – efter det som jeg i hvert fald har fået oplyst – er opfyldt. Derfor må vi nok sige, at de pågældende søfarende må henvises til civilt søgsmål mod skibets ejer. Såfremt skibets ejer er bosiddende her i landet, vil sagen naturligvis være at anlægge her i landet.

Berlau (FK):

Det var ikke meget hjælp, de søfarende kunne hente i ministerens svar på dette spørgsmål. Jeg må herefter konstatere, at det altså er den moral, danske skibsredere har i spørgsmålet om beskæftigelse af udenlandske søfolk. Det siger jeg især på grund af ministerens overordentlig store velvilje over for, at danske redere i bredere almindelighed skal kunne ansætte udenlandske søfarende om bord i skibene på overenskomster indgået i udlandet. Moralen strækker ikke længere, end at man altså ikke vil betale det, man skylder.

Jeg takker for svaret.

Tommy Dinesen (SF):

Kan man drage den konklusion, at danske søfolk, der sejler under bekvemmelighedsflag, overhovedet ikke har nogen rettigheder ifølge dansk lov?

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Den omstændighed, at et skib sejler under et andet flag, er ensbetydende med, at det rent juridisk henhører under den lovgivning, som det pågældende flag er udtryk for.

Hvis ejeren er dansk, er der naturligvis retsmidler til under en eller anden form at kunne forfølge den pågældende. Men ellers er det en dansker, som i realiteten er taget til udlandet og derfor ligesom alle andre danskere i udlandet må være undergivet en anden lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 651

6) Til udenrigsministeren af:

Berlau (FK):

»Hvorledes agter udenrigsministeren at foranledige, at de ved Udenrigsministeriets medlemkomst nu frigivne søfolk fra det danskejede skib »Inge Webb« ikke yderligere strander, idet der peges på, at søfolkene efter deres ankomst til Danmark er blevet præsenteret for, at deres danske arbejdsgivere ikke agter at betale hyre i henhold til indgåede kontrakter?«

Formanden:

Finansministeren er også fungerende udenrigsminister, og derfor vil spørgsmålet blive besvaret af finansministeren.

Berlau (FK):

Vi havde hørt, at udenrigsministeren var ude at rejse. Vi håber, at han ikke støder ind i statsministeren et eller andet sted i udlandet eller i en af de andre berejste ministre eller for den sags skyld fraværende folketingsmedlemmer.

Jeg har stillet spørgsmålet, fordi udenrigsministeren som bekendt har involveret sig i frigivelsen af søfolkene fra skibet »Inge Webb« og ved at sørge for udstedelse af visa har foranlediget, at de kommer til Danmark. Føler Udenrigsministeriet så ikke, at det i den forbindelse har en forpligtelse til at sørge for at få ryddet op i sagen helt og aldeles og herunder sikre, at de søfarende, der var om bord i skibet, får udbetalt, hvad de måtte have til gode af hyre?

Udenrigsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Den omstændighed, at Udenrigsministeriet har udvirket frigivelsen til Danmark af samtlige besætningsmedlemmer fra skibet »Inge Webb« og ikke blot besætningsens tre danske statsborgere, medfører ingen yderligere forpligtelser for Udenrigsministeriet for så vidt angår de ikkedanske besætningsmedlemmer.

[Udenrigsministeren]

Hvad angår den anden del af hr. Berlaus spørgsmål vil jeg sige, at det er jo just besvaret af industriministeren under det foregående spørgsmål.

Berlau (FK):

Hvis forpligtelsen ikke rækker så vidt som til at hjælpe dem, må jeg spørge: Hvad var formålet med at sikre deres indrejse i Danmark, og hvad var formålet med overhovedet at udvirke, at besætningsmedlemmer på et skib, der fører Vanuatuflag, bliver frigivet?

Udenrigsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Kun det svar, at Udenrigsministeriet har udvirket, som jeg sagde det, at de blev frigivet, og det er det, der er det afgørende i denne sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 671**7) Til sundhedsministeren af:****Jørgen Tved (FK):**

»Er ministeren enig i den opfattelse, som enkelte overlæger giver udtryk for, at selvbetaling i forbindelse med behandling på vore hospitaler er en nyttig foranstaltning til afhjælpning af ventelistsituationen, og vil ministeren lade den udvikling, der i sidste ende betyder indførelse af betalingshospitaler ad bagdøren, fortsætte, således at flere og flere selv betaler for behandling?«

Jørgen Tved (FK):

Jeg tror nok, det vakte nogen opmærksomhed, da man i pressen kunne læse, at der nu var indført en form for betalingshospital, idet man på Rigshospitalet havde solgt ca. 3.000 sengepladser. Jeg vil derfor godt vide, om det er et led i regeringens privatiseringspolitik, at man er begyndt at indføre betalingshospitaler ad bagdøren.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg vil gerne indledningsvis slå fast, at det danske sundhedsvæsen bygger på det grundlæggende princip, at der ydes vederlagsfri behandling til alle. Samtidig har der principielt altid været en vis adgang til selvbetaling, og der er således intet nyt i den aktuelle debat, som jeg i øvrigt finder ude af proportioner.

Jeg mener, at det først og fremmest er vigtigt at fremhæve, at operationskapaciteten på ventelisteområderne i de seneste år er blevet forøget ganske betydeligt. Sygehuskommunerne har i de senere år ydet en stor og målrettet indsats for at bringe ventetiderne ned. På en række områder er operationskapaciteten samtidig øget væsentligt, og ventetiderne er også for nedadgående.

For at styrke denne gunstige udvikling blev det ved det nylig afholdte første møde i det sundhedspolitiske kontaktudvalg besluttet, at Sundhedsministeriet iværksætter en indsamling og formidling af de enkelte sygehuskommuners erfaringer med særlige initiativer for at nedbringe ventetiderne.

Om selvbetaling på ventelisteområderne vil jeg gerne gøre det helt klart: Man kan ikke købe sig uden om ventelisterne. Det er altid en rent lægefaglig vurdering, der er bestemmende for, i hvilken rækkefølge patienterne behandles.

Hr. Jørgen Tved postulerer i sit spørgsmål, at flere og flere selv betaler for behandling på vore sygehuse. Jeg ved ikke, hvor hr. Jørgen Tved har disse oplysninger fra, men jeg vil gerne ved denne lejlighed slå fast, at der ikke mig bekendt er tale om, at stadig flere patienter behandles som selvbetalere.

Jeg kan oplyse, at på Rigshospitalet blev der i 1985 behandlet 327 privatbetalende patienter, i 1986 414 og i 1987 335 patienter, og det ud af et tal på ca. 53.000. Der er altså ikke tale om, at der er flere, der betaler. I øvrigt er det som oplyst et uendelig lille tal.

Jørgen Tved (FK):

Jeg har den opfattelse, at det altid er en debat uden proportioner, når man rejser spørgsmålet om hospitalsvæsenet over for sundhedsministeren. Men det vækker alligevel til nogen eftertanke, når Rigshospitalets ledelse begynder at tale om, at der behandles et stigende antal patienter, som selv må betale. Der er også læger, der har givet udtryk for, at man kunne købe sig fri af en venteliste.

Jeg vil godt yderligere vide, om betaling på hospitaler kun finder sted på Rigshospitalet eller den også finder sted på andre af de offentlige hospitaler her i landet.

Birgitte Husmark (SF):

Jeg vil gerne i tilslutning hertil spørge, om

[Birgitte Husmark]

det ikke er ministeren bekendt, at planlægningschefen for Rigshospitalet har udtalt til Ekstra Bladet, at der godt nok i 1987 har været solgt 3.000 sengedage til patienter, der selv betalte, men at man regner med at nå helt op på 5.000 sengedage til privatbetalende patienter, og det var på baggrund af den stigning, jeg stillede sundhedsministeren spørgsmålene om, hvordan det havde forholdt sig i tidligere år. Men kan ministeren bekræfte, at dette er en stor stigning?

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

For det første vil jeg gerne til begge spørgerne sige, at jeg finder, der er tale meget om små tal. For at gøre det klart endnu en gang: Jeg mener, at 335 selvbetalere ud af ca. 53.000 ikke kan give belæg for at sige, at man er ved at indføre selvbetalning overhovedet.

Jeg kan i øvrigt hertil føje, at størstedelen af disse patienter ikke i den forstand er selvbetalere; der er tale om, at de er henvist bl.a. af forsikringsselskaber i forbindelse med undersøgelser for skader, som er blevet anmeldt.

Til fru Birgitte Husmark vil jeg med hensyn til udtalelserne fra Rigshospitalet sige med det samme, at jeg finder, det er udmærket, at hospitaler – det være sig Rigshospitalet eller andre offentlige hospitaler – hvis det viser sig, at der er kapacitet på de afdelinger, som der er efterspørgsel efter, udnytter denne til at behandle de patienter, som i øvrigt måske havde ventetider, hvor de kommer fra.

Jeg finder derfor, at der ikke er tale om noget problem, men tværtimod om en uhyre fornuftig udnyttelse af kapaciteten, som er dyr, og som derfor naturligvis bør udnyttes til patienternes bedste.

Jørgen Tved (FK):

Jeg fik ikke svar på mit spørgsmål, om man på andre offentlige hospitaler kan betale selv for at komme ind og blive behandlet. Det kan jeg måske få i næste omgang.

Jeg vil godt have, at ministeren klart og tydeligt her siger, at der overhovedet ikke er tale om, at man som selvbetalere kan købe sig fri af en venteliste. Jeg tror, det betyder noget for de mange mennesker, som står opnoteret på en venteliste, og som måske ikke er i besiddelse af den økonomi, der skal til, for at man kan betale sig fri af ventelisten og altså blive behandlet

hurtigere end andre. Jeg vil godt have, at ministeren her skærer ud i pap – jeg er måske ikke så kvik i opfattelsen – for mig og eventuelt andre, at man ikke kan købe sig fri af en venteliste, men må tage samme vilkår som andre hospitalspatienter.

Birgitte Husmark (SF):

I forlængelse af dette spørgsmål vil jeg gerne spørge ministeren, om hun dermed kan afkræfte udtalelsen fra Rigshospitalets direktør, Niels Hammer-Jespersen, om, at man ikke kunne udelukke, at en person, der stod på en venteliste i et amt, kunne komme tidligere til behandling ved at købe sig ind på Rigshospitalet. Det mener jeg at ministeren må svare på i lyset af den stigning fra 3.000 til 5.000 sengedage, som ministeren ikke afkræftede var planlagt.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Må jeg først og fremmest sige, at man ikke kan planlægge en sådan stigning. Den kan måske imødeses, hvis man er klar over, at der vil være kapacitet til det, men det er naturligvis ikke noget, man planlægger.

Jeg vil også gerne sige – det er til hr. Jørgen Tved – at jeg såmænd ikke behøver at klippe noget ud i pap overhovedet. Jeg sagde udtrykkeligt i min indledning: »Om selvbetalning på ventelisteområderne vil jeg gerne gøre det helt klart: Man kan ikke købe sig uden om ventelisterne. Det er altid en rent lægefaglig vurdering, der er bestemmende for, i hvilken rækkefølge patienterne behandles.« De behandles også på denne måde på andre offentlige hospitaler, og det er, som jeg har sagt indtil flere gange, et spørgsmål om at udnytte kapaciteten bedst muligt, hvad jeg finder helt rimeligt. Men jeg vil endnu en gang slå fast, at både på Rigshospitalet og på andre hospitaler drejer det sig om så minimale tal, at det overhovedet ikke er en større debat værdigt.

Jørgen Tved (FK):

Der er åbenbart uoverensstemmelse mellem de oplysninger, vi nu får fra ministeren, og de oplysninger, vi har fået fra ledende folk bl.a. på Rigshospitalet. Men det må vel være muligt for sundhedsministeren at gøre mig og offentligheden bekendt med, hvor mange selvbetalere der i Danmark på en eller anden måde køber sig til en behandling – og så vil jeg godt tilføje for egen regning: på andres bekostning.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Jeg kan ikke oplyse hr. Jørgen Tved om tallene for de offentlige hospitaler ud over Rigshospitalet; det er jo amtslige hospitaler, og dem har jeg ingen opgørelse fra. Men det væsentlige er vel også – det er jo også det, hele sagen har drejet sig om – Rigshospitalet.

Jeg kan fortælle hr. Jørgen Tved – om han så synes, at det er i pap eller neon – at af egentlige selvbetalere – for som sagt er langt størstedelen af dem, der bliver behandlet mod betaling på Rigshospitalet, nogle, som bl.a. forsikringselskaber og Udenrigsministeriet betaler for – var der i 1987 tale om 58 – 58 patienter, hr. Jørgen Tved, ud af 53.000! Jeg tror ikke, det er noget problem. Selv om tallet så bliver noget større – og det er også et svar til fru Birgitte Husmark – kan jeg ikke forestille mig, at det skulle være et problem. Tværtimod er det en fornuftig kapacitetsudnyttelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 672**8) Til sundhedsministeren af:****Jørgen Tved (FK):**

»Er det i overensstemmelse med dansk moral og etik, og sker det med tilladelse fra de pårørende, at der foregår eksport til Sverige af øjne, der bliver udtaget af afdøde danskere?«

Jørgen Tved (FK):

Jeg tror nok, det vakte nogen opmærksomhed, da man i svensk tv havde en større udsendelse om, at der fra Århus Kommunehospital foregik en eksport af øjne, som blev udtaget af afdøde patienter. En dansk avis fulgte sagen op under overskriften. »De stjæler dine øjne, når du dør«.

Jeg vil godt vide, om det er i overensstemmelse med dansk moral og etik, at man på den måde udtager dele af afdøde patienter og eksporterer dem – i dette tilfælde til Sverige.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

I anledning af hr. Jørgen Tveds spørgsmål har jeg været i kontakt med Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der på Århus Kommunehospital finder udtagning af hornhinder sted med henblik på transplantation. Hornhinderne fjernes i forbindelse med obduktion og anvendes til at

give patienter synet igen, hvor dette er mistet på grund af en uklar hornhinde.

Det er i forbindelse med transplantationsloven accepteret, at fjernelse af hornhinder hører under de mindre indgreb, som kan foretages i forbindelse med obduktion. Der fjernes således ikke hornhinder fra afdøde, hvis der er nedlagt forbud af de pårørende mod obduktion.

Der er på Århus Kommunehospital etableret en såkaldt hornhindebank, hvor de udtagne hornhinder bliver opbevaret i en måned. Der opbevares til stadighed 5–10 hornhinder med henblik på umiddelbar levering til de sygehuse, som har behov for dem. Fra hornhindebanken leverer man hornhinder til de nævnte synsforbedrende operationer i resten af Danmark, og der sker ligeledes en levering til sygehuse i Sverige som led i etableringen af en nordisk udvekslingsordning vedrørende hornhinder på linje med den udveksling af organer til transplantationer – det er især nyrer, det drejer sig om – som foregår inden for rammerne af Scandia Transplant.

Leveringen, kan jeg oplyse, sker alene mod dækning af de med leveringen forbundne transportomkostninger, og der er således ikke tale om nogen egentlig betaling.

Jørgen Tved (FK):

Jeg har den største forståelse for, at man prøver at hjælpe nogle mennesker ved at transplantere forskellige dele fra et menneske til et andet.

Det, der er det væsentlige for mig, er, at man – havde jeg nær sagt – ikke tager nogle ting fra afdøde personer, uden at det sker med de pårørendes tilladelse eller eventuelt efter afdødes eget ønske, og uden at de pårørende er informeret om, at det sker. Det, jeg godt vil have ministeren til at redegøre for, er, om man har sikret sig, at både de pårørende og eventuelt afdøde selv har givet tilladelse til, at noget sådant sker.

Margrete Auken (SF):

Det er i forlængelse af det spørgsmål, jeg vil spørge ministeren, om man ikke har forsøgt at rette praksis ind efter det, der ligger i det lovforslag, der er fremsat af justitsministeren, sådan at man sikrer et tilsagn.

Problemet er jo faktisk, at der har været for meget mumlen omkring dette. Folk har været for lidt bekendt med, f.eks. at de aktivt skulle

[Margrete Auken]

nedlægge forbud mod obduktion; det er stort set kun lægefamilier, der har været klar over det. Og nu blev det helt tydeligt, at man også direkte skal have sagt nej og skal vide, at man skal sige nej. Jeg vil godt spørge ministeren, om man ikke kunne tænke sig allerede nu at indføre en aktiv oplysningspraksis i forbindelse med obduktion og transplantation.

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Som begge spørgerne har givet udtryk for, hænger dette spørgsmål sammen med den ændring af ligsynsloven, som for øjeblikket ligger til behandling i Retsudvalget, og hvori det netop foreslås, at disse samtykkeregler ændres. Det er jo det, det hele hænger sammen med.

Som de gældende regler er for øjeblikket, er det sådan, at man obducerer, medmindre der bliver nedlagt forbud mod det inden for seks timer efter dødsfaldet. Disse regler er, som det vil være bekendt, også foreslået skærpet, således at der nu decideret skal gives orientering til pårørende, der skal have mulighed for at sige med det samme, om de vil modsætte sig obduktion, og de skal som følge deraf også, hvis det drejer sig om større organer, have mulighed for at nedlægge forbud mod, at udtagning af organer til transplantation finder sted.

Jeg mener, det ville være utidigt og urimeligt at begynde at ændre noget, når dette lovforslag er forelagt Folketinget, men jeg gør altså opmærksom på, at reglerne på dette område vil blive skærpet.

Må jeg så også have lov til at tilføje, at man skal jo også have det etiske med i sine betragtninger, og når man foretager denne udtagning af organer til transplantation, er det jo med henblik på at kunne hjælpe mennesker ved at overføre nogle organer, som kan sikre dem livet. Det, der er betydningsfuldt, er, at det kan ske så hurtigt som overhovedet muligt, ellers forskertses mulighederne for at benytte bl.a. sådan noget som hornhinder i meget høj grad. Derfor skal der altså gælde ret snævre tidsgrænser, hvis det overhovedet skal have et formål.

Margrete Auken (SF):

Jeg er da helt enig med ministeren i, at der er gode grunde til at lave transplantationer. Det er jo hele miseren i transplantationslovgivningen.

Det overrasker mig imidlertid, at ministeren bruger ord som utidigt og urimeligt om at rette praksis ind efter det, vi har fået så klare tilkendegivelser om både ved førstebehandlingen af transplantationsloven i fjor og også denne gang, nemlig at tilsagnsbestemmelserne skal have et gevaldigt løft. Jeg synes egentlig, det er ganske forfærdende at få at vide her helt klart og tydeligt, at der er en velorganiseret praksis, som stadig væk henholder sig til, at man kan nøjes med – der er jo ikke tale om, at det er forbudt at informere – at respektere de familier, som i forvejen ad andre kanaler er blevet gjort bekendt med, at de selv skal sige til.

Jeg vil godt spørge ministeren til sidst: Vil det sige, at man venter, til der er gået seks timer, før man fjerner hornhinden?

Jørgen Tved (FK):

I mit spørgsmål havde jeg udtrykkelig holdt mig væk fra, om det var lovligt. Jeg spurgte, om det var i overensstemmelse med dansk moral og etik. Jeg er måske også blevet en smule rystet over den måde, ministeren har svaret på, og derfor vil jeg godt spørge én gang til: Er det moralsk rigtigt, som almindelige mennesker opfatter det, at man på nuværende tidspunkt faktisk uden at spørge kan foretage den slags fjernelse af organer, som der her er tale om?

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Som allerede nævnt kan man i dag modsætte sig obduktion. Hvis man ikke gør det inden for seks timer; er der mulighed for at obducere. Denne regel er foreslået skærpet, og det er som sagt, som retsstillingen er for øjeblikket. Det er muligt, at der er nogle hospitaler, der allerede nu informerer i højere grad, og hvis de gør det, synes jeg, det er ganske udmærket, men mine bemærkninger om, at jeg ikke finder, at vi skal drage dette ind i folketingsdebatten nu, skyldes, at der som sagt foreligger et lovforslag med ganske komplicerede regler på dette område. Derfor også mine bemærkninger om det etiske, for der er det problem at tage med i betragtning, at organerne skal bruges så hurtigt som muligt, hvis de overhovedet skal have gavnlig virkning for de patienter, hvis liv man i givet fald kan enten redde eller forbedre.

Naturligvis er det, der foregår i dag, ganske i overensstemmelse med de gældende regler, og det vil sige – det er et svar til fru Margrete Au-

[Sundhedsministeren]

ken – at man først obducerer efter seks timer, og så kan man i forbindelse med denne obduktion udtage f.eks. væv, brusk og også hornhinder.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 674

9) Til fiskeriministeren af:

Margrete Auken (SF):

»Kan ministeren bekræfte, at de embedsmænd fra Fiskeriministeriet, der deltager i det nordiske embedsmandsmøde, der holdes i Oslo den 7. marts, vil fastholde Danmarks officielle fredningsvenlige politik i hvalfangstspørgsmålet, som den er kommet til udtryk i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) og i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalgs beretninger om hvalfangst fra henholdsvis 1985 og 1987?«

Skriftlig begrundelse

Den 7. marts mødes embedsmænd fra fiskeriministerierne i de nordiske lande i Oslo i forbindelse med Nordisk Råds session. Det forventes, at bl.a. Islands og Norges hvalfangst vil blive diskuteret på dette møde.

Island har siden 1985 drevet såkaldt videnskabelig hvalfangst, dvs. en fangst, der er blevet tilbagevist af IWC, senest ved vedtagelse af en resolution på sidste års møde i IWC, og som af mange betragtes som et dække over fortsat kommerciel fangst trods internationalt vedtaget fangstforbud. Norge planlægger ligeledes at drive såkaldt videnskabelig hvalfangst fra og med den kommende fangstsæson.

Et enstemmigt flertal, minus den færøske repræsentant, har i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalgs beretninger om hvalfangst fra både 1985 og 1987 udtrykt bekymring for, at især Islands videnskabelige hvalfangst vil virke undergravende på IWC's vedtagne stop for kommerciel hvalfangst, hvorfor udvalget har opfordret til ikke at støtte de videnskabelige hvalfangstprojekter. Danmark støttede da også den resolution, der tager afstand fra Islands videnskabelige hvalfangst, og som blev vedtaget på sidste års IWC-møde. Danmark støttede ligeledes den engelske resolution, der blev vedtaget den 14. februar d.å., og som opfordrer Japan til ikke at iværksætte sit planlagte videnskabelige hvalfangstprojekt.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil blot sige til ministeren, at når jeg stiller dette spørgsmål, er det bestemt ikke for at mistænkeliggøre den danske holdning til dette problem – jeg er klar over, at man i hvert fald i de tilspidsede situationer har stemt i overensstemmelse med anbefalingerne fra Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg – men det er for at være sikker på, at vi får dette signal helt klart ud, da udenrigsministeren jo har lagt en hel del røg over sagen. Man kan i hvert tilfælde, hvis man ikke er meget, meget godt inde i sagen, meget let få det indtryk, at udenrigsministeren er i færd med at ændre vores politik, og da vil det jo være godt, hvis vi fra den danske regerings side får sendt et klart signal op til sessionen og til det møde, der skal være, om, at der ikke er tale om, at vi godkender videnskabelig fangst af hvaler.

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Jeg kan bekræfte, at Fiskeriministeriets embedsmænd naturligvis vil fastholde regeringens politik i hvalfangstspørgsmål, således som den er kommet til udtryk i Den Internationale Hvalfangstkommission. Dette indebærer, at Danmark kun kan tiltræde forslag om videnskabelig hvalfangst, såfremt de er i overensstemmelse med de regler, som er vedtaget af Den Internationale Hvalfangstkommission, IWC, hvilket naturligvis også betyder, at Danmark ikke på forhånd afviser muligheden af, at en sådan fangst vil kunne stued.

Men jeg kan sige sammenfattende til fru Margrete Auken, at der ikke er sket ændringer i regeringens holdning til videnskabelig hvalfangst, siden statsministeren besvarede et spørgsmål herom fra fru Margrete Auken her i salen den 18. januar i år.

Margrete Auken (SF):

Det er godt, vi en gang imellem får lejlighed til at klare sagerne af, når der har været smidt lidt for mange røgbomber ind i dem, og jeg vil takke fiskeriministeren for hans svar. Jeg vil dog lige gøre opmærksom på, at der er én lille finte, som jeg håber fiskeriministeren er opmærksom på.

Den videnskabelige hvalfangst reguleres i virkeligheden slet ikke efter reglerne, og derfor er det, vi har brug for en tilkendegivelse fra den danske regerings side af, at man også vil følge

[Margrete Auken]

anbefalingerne fra den videnskabelige komité, for vi har jo oplevet, at både Island, Færøerne og måske Norge – de har ikke gjort det endnu – har siddet anbefalinger fra den videnskabelige komité overhørig og henholdt sig til, at i og med at de kaldte deres fangst videnskabelig, var den ikke længere omfattet af regelværket i IWC. Det er meget vigtigt, at den danske regering fortsat siger, at det er anbefalingerne fra den videnskabelige komité, man selvfølgelig vil respektere, således at man ikke blot kan omdefinere sin kommercielle fangst til »videnskabelig« og så unddrage sig IWC's regler.

Fiskeriministeren (Gammelgaard):

Danmark kan kun tiltræde forslag om videnskabelig hvalfangst, såfremt et forslag herom er i overensstemmelse med de regler, som er vedtaget af Den Internationale Hvalfangstkommission, og det vil jeg godt udbygge ved at sige, at vi fra dansk side er imod videnskabelig hvalfangst, som i realiteten er en omgåelse af hvalfangstmoratoriet.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil takke ministeren for den sidste tilføjelse. Jeg var lige ved at få et hjerteslag, da jeg hørte ministeren sige, at vi kun har reglerne, altså minimumsbestemmelserne, som vores rettesnor, for så ville det gå galt. Jeg var derfor meget taknemlig over at høre ministeren understrege, at denne de facto-omdefinering ikke får den danske regering til at støtte en videnskabelig hvalfangst, så jeg takker for svaret og betragter det som en helt tiltrængt afklaring.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 628

10) Til miljøministeren af:

Jørgen Tved (FK):

»Kan ministeren forklare, hvorfor gift- og kemikalieaffald i øjeblikket hober sig op på de kommunale modtagestationer, og kan ministeren garantere, at det ophobede affald bliver opbevaret under fuldt betryggende forhold?«

Jørgen Tved (FK):

Jeg tror nok, det vakte nogen opmærksomhed, da man i dagspressen kunne læse, at der på en lang række kommunale modtagepladser

hobede sig kemisk affald op, som man oven i købet i nogle tilfælde mente blev opbevaret under uansvarlige former, altså på en sådan måde, at giften kunne sive ned enten i det offentlige kloaksystem eller i jorden eller på anden måde blive til skade for omkringboende og omkringliggende arealer.

Jeg vil godt vide, hvad grunden er til, at der pludselig sker denne ophobning. Kan Kommunekemi ikke klare opgaven? Hvad er den egentlige begrundelse?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Den ophobning, der i dag foregår af kemikalieaffald rundt om på landets modtagestationer, skyldes kapacitetsproblemer for Kommunekemi. Kommunekemi har derfor søgt om tiladelse til at udvide anlægget i Nyborg, men denne sag er desværre trukket i langdrag på grund af modstand fra Nyborg Byråd. Men nu er sagen faldet på plads, og Kommunekemi er gået i gang med udvidelsen og forventer, at anlægget kan stå færdigt i sommeren 1989. Til den tid kan man modtage 140.000 t olie- og kemikalieaffald om året mod 100.000 t i dag.

Situationen blev yderligere vanskeliggjort af, at Kommunekemi i december og januar måned blev nødt til at foretage en kraftig renoivering af anlæggets to forbrændingsovne. Reparationen af ovnene bevirkede, at Kommunekemi i cirka én måned kun kunne modtage halvdelen af den mængde brændbart kemikalieaffald, man normalt modtager. Begge ovne kører nu igen for fuld kraft.

Med hensyn til ophobningen af affaldet ude omkring på modtagestationerne kan jeg oplyse, at Miljøstyrelsen i efteråret 1986 rettede henvendelse til amtsrådene og indskærpede deres tilsynspligt over for de lokale modtagestationer med det formål at sikre, at kemikalieaffald opbevares på en miljømæssigt forsvarlig måde.

På baggrund af den allersneste udvikling vil jeg nu bede Miljøstyrelsen om igen at tage kontakt til amterne.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at Kommunekemi har prøvet at afhjælpe problemerne ved at leje eller købe ledig tankkapacitet, således at de kan oplagre en del af det flydende kemikalieaffald, og nu har Miljøstyrelsen efter en sagsbehandlingstid på 14 dage den 22. februar godkendt et anlæg til oplagring, ligesom Hovedstadsrådet har godkendt et tankanlæg til oplagring på Prø-

[Miljøministeren]

vestenen i København, og disse to anlæg kan tilsammen tage 17.000 m³ kemikalieaffald.

Jeg må lige sige til allersidst, at jeg ikke som miljøminister har nogen indflydelse på de dispositioner, der træffes på Kommunekemi, da Kommunekemi jo er 100 pct. kommunalt ejet.

Jørgen Tved (FK):

Som borger må man vel have lov til at stille spørgsmålet: Hvorfor kommer planlægningen altid for sent? Man måtte da vide, at på et eller andet tidspunkt skulle der ske en udvidelse af Kommunekemi. Vi har haft de samme problemer med lossepladserne; pludselig står man med et tilsyneladende uløseligt problem.

Jeg vil godt takke ministeren, fordi han nu tager kontakt til kommuner og amter, således at forholdene på modtagestationerne bliver kontrolleret en ekstra gang. Men der har jo været forlydender om, at man bl.a. på Prøvestenen har lejet tanke, som man fylder kemikalier i, uden at f.eks. brandmyndighederne er oplyst om, hvad der er i tankene, og det vil sige, at man, hvis der skulle ske en ulykke, måske behandler nogle kemiske stoffer på en forkert måde. Derfor formoder jeg, at den fornyede henvendelse resulterer i, at også brandmyndigheder og andre bliver fuldt informeret om, hvad der sker rundt omkring på modtagestationerne.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil også godt sige tak til ministeren for svaret. Jeg har jo i nogen grad kunnet følge med i indholdet af svaret på grund af det svar, ministeren selv har givet mig på det spørgsmål, der hedder S 625.

Men jeg vil gerne i forlængelse af ministerens svar spørge: Er det nu sådan, at der efterhånden er konkrete planer om udbygning af Kommunekemi, så vi ikke løber ind i en tilsvarende situation, hvis mængden af kemikalier til aflevering yderligere stiger? Det er klart, at Kommunekemi skal have mulighed for dels at foretage rensning af de igangværende ovne, dels at foretage ændringer i konstruktionerne af dem for at gøre dem mere effektive. Derfor vil jeg gerne vide, om de planer, man har om udbygning af Kommunekemi andre steder i landet, er ved at tage konkret form.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg er enig med hr. Jørgen Tved i, at planlæg-

ningen må ske i god tid, men planernes gennemførelse har jo den forudsætning, at de politiske myndigheder er parat til at gennemføre dem. Det er nok her, problemerne har været.

Der er ingen tvivl om, at den kapacitetsudvidelse, der nu kommer som følge af udbygningen i Nyborg med de 40.000 t, vil kunne klare den mængde, der i øjeblikket skulle kunne komme.

Hvordan med fremtiden? Det er lidt usikkert, hvor meget vi kan forvente fremover, men planerne om et nyt Kommunekemi et andet sted i landet er ved at tage ganske konkret form.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 648

11) Til *miljøministeren* af:

Sonja Mikkelsen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at grundlaget for etablering af nye forsvarsanlæg er et landsplandirektiv?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet er stillet, fordi spørgeren er blevet opmærksom på, at der er afsluttet et embedsmandsudvalgsarbejde om etablering af skydebaner i Århus til både militær- og fritidsbrug, der indeholder en anbefaling om etablering af et nyt meget stort anlæg efter en lokalplan.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Et landsplandirektiv er ikke almindeligvis grundlaget for placering af nye anlæg, hverken forsvarsanlæg eller andre anlæg, der kan være miljøbelastende. Et landsplandirektiv er sidste udvej. Hvis de implicerede myndigheder ikke kan finde frem til en fælles løsning, så kan miljøministeren gennem et direktiv fastlægge forudsætningerne for anlæggets placering.

Den almindelige fremgangsmåde er den, at den pågældende statslige myndighed undersøger mulighederne lokalt i tæt kontakt med kommunen og amtskommunen. Det er sådan, arbejdet efter det oplyste har fundet sted i den af spørgeren rejste sag om skydebanen i Århus Kommune.

Er et anlæg af regional betydning, udarbejder amtsrådet et regionplantillæg, der derefter

[Miljøministeren]

godkendes af Miljøministeriet. Er der tale om anlæg, der kræver lokalplan, udarbejder kommunen en lokalplan. Først i tilfælde af uenighed, eller hvis kommunen ikke ønsker at fremme lokalplanlægningen, kan der blive tale om at udarbejde et landsplandirektiv. Jeg kan oplyse, at der kun i et enkelt tilfælde har måttet udarbejdes et landsplandirektiv om et forsvarsanlægs placering.

Sonja Mikkelsen (S):

I den her sammenhæng har vi også en situation, hvor der er en anbefaling af et militært anlæg fra Forsvarsministeriet og også en anbefaling fra den regionale myndighed, mens anbefaling fra Århus Kommune ikke er givet, og der er hidtil arbejdet med et lokalplanforslag.

Jeg vil godt spørge mere konkret, om miljøministeren er enig i, at i den situation kræves rent faktisk et landsplandirektiv, hvis man overhovedet skal kunne placere et skydebaneanlæg af de her dimensioner i Århus Kommune.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Efter det, jeg lige har sagt, er det klart, at der skal være kontakt med kommunen angående de tilfælde, der kræver en lokalplan. Jeg kan ikke give nærmere svar, før jeg har talt med kommunen om sagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 649

12) Til miljøministeren af:

Sonja Mikkelsen (S):

»Kan ministeren oplyse, hvor langt han er med overvejelserne om revision af vejledning om støj fra skydebaner, og hvilke konklusioner ministeren er nået frem til, hvad angår støjgrænser og afstand til beboelse?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet er stillet, fordi spørgeren er blevet opmærksom på, at der er afsluttet et embedsmandsudvalgsarbejde om etablering af skydebaner i Århus til både militær- og fritidsbrug, der indeholder en anbefaling om etablering af et nyt meget stort anlæg efter en lokalplan.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Miljøstyrelsen har oplyst, at den planlagte revision af Miljøstyrelsens vejledning 2/1979 om støj fra skydebaner forventes påbegyndt i 1988, og at udkast til revideret vejledning tidligst kan foreligge primo 1989. Det er således for tidligt at drage konklusioner om støjgrænser og afstand til beboelse, men jeg kan oplyse, at det netop er disse faktorer sammen med støjmålingsproblemerne, Miljøstyrelsen vil se nærmere på i forbindelse med revisionen af den pågældende vejledning.

Sonja Mikkelsen (S):

Spørgsmålet er rejst bl.a. på baggrund af den konkrete sag i Århus Kommune, hvor det fremgår af materialet, at man ikke kan overholde de gældende regler i vejledningen om afstand til beboelse, og man kan heller ikke overholde de eksisterende støjgrænser i vejledningen. Det er selvfølgelig interessant, hvornår den nye vejledning kommer, eftersom ministeren over for beboerne i Spørringområdet har oplyst i et brev i november måned, at man er i gang med en revision. Men nu forstår jeg, at det trækker ud med revisionen.

Kan ministeren lidt mere præcist oplyse, hvornår revisionen vil være tilendebragt, og også i givet fald hvilket indhold den vil have?

Jørgen Tved (FK):

Jeg vil godt spørge miljøministeren, om det ikke ud fra et miljømæssigt hensyn ville være det allerbedste at undlade at etablere disse forsvarsanlæg.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Må jeg sige med hensyn til det sidste spørgsmål, at det jo først og fremmest er et forsvarspolitisk spørgsmål. Det er da klart, at der ved alle anlæg kan opstå miljøproblemer, og det har ikke skortet på Folketingets vilje til at løse miljøproblemerne.

Må jeg sige til fru Sonja Mikkelsen, at jeg desværre ikke er i stand til at præcisere nærmere tidspunkt eller indhold ud over det, jeg allerede har gjort. Men på baggrund af det stillede spørgsmål skal jeg gerne undersøge muligheden for at få fremrykket tidspunktet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 650

13) Til *miljøministeren* af:

Sonja Mikkelsen (S):

»Har Miljøministeriet på nogen måde været inddraget i forbindelse med embedsmandsudvalgsarbejdet om etablering af skydebaner i Århus?«

Skriftlig begrundelse

Udvalget, der har bestået af embedsmænd fra Århus Kommune, Århus Amt og Forsvarsministeriet, anbefaler – dog med forbehold fra Århus Kommunes repræsentanter – en løsning, der tangerer den eksisterende vejlednings støjgrænser. Løsningen beskæftiger sig ikke med afstandskravene.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Efter at have forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen og Planstyrelsen kan jeg oplyse, at Miljøministeriet ikke har været inddraget i det embedsmandsudvalgsarbejde om en skydebane i Århus, der nu er afsluttet med en rapport til forsvarsministeren og amtsborgmesteren. Jeg ville i øvrigt have fundet en sådan inddragelse af Miljøstyrelsen betænkelig i lyset af styrelsens rolle som klagemyndighed.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at Århus Kommune i 1986 meddelte miljøgodkendelse til den påtænkte skydebane i Spørring. Godkendelsen er påklaget til Miljøstyrelsen, som har stillet sagen i bero, indtil der eventuelt foreligger en godkendt lokalplan.

Sonja Mikkelsen (S):

Betyder det svar, vi her har fået, at lokale myndigheder aldrig kan regne med, at når en statslig myndighed anbefaler en løsning, så vil den også være acceptabel ud fra de miljømæssige krav, som gælder? Vil det sige, at man som lokal myndighed ikke kan regne med, at de statslige anbefalinger kan accepteres miljømæssigt? Er det en helt generel holdning hos regeringen, at den slags garantier har man ikke, når der er statslige myndigheder involveret, hvis ikke Miljøministeriet direkte er impliceret?

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Nej, en sådan konklusion kan ikke drages af mit svar.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 666

14) Til *indenrigsministeren* af:

Margrete Auken (SF):

»Vil ministeren gøre rede for, på hvilket tidspunkt, ved hvilken lejlighed og på hvilken måde regeringen over for den svenske regering har fremført det danske krav om den hurtigst mulige lukning af Barsebäck?«

Skriftlig begrundelse

I betragtning af at den svenske regerings hidtidige reaktion på Folketingets ønske om hurtigst mulig lukning af Barsebäckværket har været mildest talt utilfredsstillende, er det vigtigt at få klarlagt, om det skyldes for svagt eller helt udeblevet pres fra den danske regering, eller om der udelukkende er tale om manglende svensk hensyntagen til Danmarks ønsker.

Margrete Auken (SF):

Når man ser de svenske afviklingsplaner – jeg er bekendt med, at den svenske regering i dag holder pressemøde om, hvordan de vil afvikle kernekraften – får man en mistanke om, at den eneste henvendelse, der er kommet fra Danmark, er et brev, der engang er sendt. Det har jeg svært ved at tro, men jeg vil meget gerne her have bekræftet, at vi er kommet med flere stærke henvendelser til den svenske regering, så vi kan rette skytset den rigtige vej, når vi nu skal til at skyde.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Ja, og derfor er jeg for så vidt glad for spørgsmålet.

Først vil jeg understrege, at den danske regering har fulgt den beslutning, folketingsflertallet traf den 23. maj 1986 efter beslutningsforslag nr. B 139.

Regeringen har derfor i 1986 og i 1987 rettet henvendelse til den svenske regering. Den 2. juni 1986 anmodede miljøministeren således sin svenske kollega om, at Barsebäckværket blev lukket. Anmodningen er siden blevet gentaget og underbygget ved dansk-svenske møder i juni og december 1986. Den 16. juni 1986 afholdtes således et møde mellem de danske og svenske miljø- og energiministre om Barsebäckværkets

[Indenrigsministeren]

fortsatte drift. Den danske miljøminister anmodede under drøftelsen i fortsættelse af henvendelsen af 2. juni om, at Barsebäckværket lukkes.

Den 12. december 1986 holdt den svenske miljø- og energiminister og den danske miljøminister på ny et møde til opfølgning af den danske regerings anmodning om lukning af Barsebäckværket. Miljøministeren understregede over for sin svenske kollega, at den danske anmodning af 2. juni 1986 til den svenske regering om lukning af Barsebäckværket står ved magt.

Den 14. maj 1987 fremlagde den svenske regering et såkaldt omstillingsforslag for energisystemet. På daværende tidspunkt mente den svenske regering, at to reaktorer kunne tages ud af drift i 1993-96, dog uden angivelse af, på hvilket værk de pågældende reaktorer skulle tages ud af drift.

Den 22. maj 1987 rykkede miljøministeren den svenske miljø- og energiminister for svar på henvendelsen fra juni 1986. Som svar fremsendte den svenske regering den 2. juni 1987 det nævnte forslag fra maj 1987. I fremsendelsesskrivelsen præciserede den svenske minister, at sikkerhedsaspekter og den regionale energiforsyning afgør den konkrete afviklingsplans indhold. Endvidere fremhævede ministeren, at der ville blive taget særligt hensyn til Barsebäck.

Der er således taget en række initiativer fra dansk side til opfølgning af folketingsbeslutningen.

Margrete Auken (SF):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret og vil lige kigge det igennem, for det er vigtigt, at vi kan sige på Nordisk Råds session, at der har været tale om et effektivt pres.

Jeg vil her fortælle indenrigsministeren, at det var lidt vanskeligt, da vi havde diskussionerne om energisamarbejdet mellem Sydkraft og Elkraft, hvor Elkraft i Danmark var lidt for overdreven – skal vi sige det sådan – i sin beskrivelse af egne behov og lidt for underdreven i beskrivelse af egen kapacitet, for det var rimeligt nok, om man på det tidspunkt havde sagt, at vi selvfølgelig kunne hjælpe.

Der er sket det siden – og det forstærker den danske position – at det svenske energiværk klart har sagt, at der kan lukkes to reaktorer nu

uden problemer, og deraf kan den ene sagtens være Barsebäck. Der skal i virkeligheden ikke andet til, end at man installerer shuntkondensatorbatterier – det er et svært ord at få sagt – så kan man i løbet af to år lukke også den anden Barsebäckreaktor.

Det vil i forlængelse af, at vi fremhæver de oplysninger over for den svenske regering, være vældig gavnligt, hvis den danske regering siger, at på de betingelser er vi villige til ikke bare at kræve værket lukket, men også at samarbejde. Det er ikke noget, der kræver den store indsats af os andet end lidt klare signaler, og jeg vil godt bede ministeren give dem her, hvis det er muligt, for det ville også gøre den samlede danske holdning klar i forhold til den svenske regering.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Der skal ikke herske tvivl om, at regeringen føler sig forpligtet af det beslutningsforslag, som et flertal i Folketinget har vedtaget, og til stadighed vil fremføre de synspunkter i fælles nordisk forståelse.

Men jeg vil godt præcisere, at det, vi ved i dag, er, at den svenske regering – efter de oplysninger, vi er i besiddelse af – vil fremlægge et lovforslag på dette område den 10. marts 1988, og efter det, der fremgår af pressen, vil forslaget få samme indhold som det, den socialdemokratiske gruppe den 23. februar 1988 vedtog. Ifølge dette forslag vil to reaktorer, én i Barsebäck og én i Ringhals, blive nedlagt i 1995-96. Dog fremgår det, at den endelige beslutning først træffes i 1990.

Men som sagt lever regeringen op til det, Folketingets flertal har besluttet.

Margrete Auken (SF):

Det svar vil jeg slet ikke takke for, for det var et referat af, hvad svenskerne havde vedtaget, og det er i modstrid med det danske Folketings beslutning. Jeg håber, at det var en forkert seddel, ministeren havde fået fat i dér, som blot var en oplysning om, hvordan beslutningsproceduren var i Sverige. Jeg håber meget, at ministeren nu vil sige, at man vil fortsætte sit pres, og at man ikke vil acceptere at vente til midt i 1990'erne.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Jamen så må jeg gentage, at regeringen vil le-

[Indenrigsministeren]

ve op til det, folketingsflertallet har besluttet, og det er at stille det krav over for den svenske regering, at Barsebäckværket lukkes hurtigst muligt.

Formanden:

Fru Margrete Auken for sidste gang i dette spørgsmål.

Margrete Auken (SF):

Ja, det bliver forhåbentlig heller ikke nødvendigt mere.

Vil indenrigsministeren medgive, at hvis ikke det skaber forsyningsmæssige problemer for Sverige, så er det ikke tilfredsstillende, at man venter så længe med at lukke Barsebäckværket?

Det vil ikke være i overensstemmelse med Folketingets beslutning, hvis regeringen nu siger, at det er o.k., at vi måske får lukket den ene reaktor i 1990'erne og om et eller andet antal år den anden reaktor. Hvis ikke Sverige kan dokumentere det meget overvældende – hvis jeg skal referere, hvad regeringen eventuelt kunne svare – så må vi have det lukket meget før, hvis vi skal leve op til det danske Folketingets beslutning.

Formanden:

Indenrigsministeren slutter spørgsmålet.

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Den danske regering vil til stadighed leve op til folketingsbeslutningen om at påpege over for den svenske regering, at vi ønsker Barsebäckværket lukket hurtigst muligt. Det må foregå ved samtaler – ikke ved krig, men ved dialog – i respekt af, at det svenske samfund styres som en selvstændig nation.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Formanden:**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Leif Hermann: spm. nr. S 542

Poulsgaard: spm. nr. S 544 og 623

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 560, 572, 604 og 605

· Riishøj: spm. nr. S 565

Hanne Thanning Jacobsen: spm. nr. S 567 og 568

Bo Kristensen: spm. nr. S 569

Holger K. Nielsen: spm. nr. S 570

Tommy Dinesen: spm. nr. S 571, 582, 610 og 615

Jytte Andersen: spm. nr. S 575

Hans Strunge: spm. nr. S 576

Carsten Andersen: spm. nr. S 577

Jørn Jespersen: spm. nr. S 578

Behnke: spm. nr. S 580, 581, 592–594, 596, 602 og 617

Bente Søltøft: spm. nr. S 583

Jane Oksen: spm. nr. S 585 og 586

Ejner Larsen: spm. nr. S 587 og 588

Ingerlise Koefoed: spm. nr. S 599

Annette Just: spm. nr. S 601

Stillinger: spm. nr. S 603

Merethe Due Jensen: spm. nr. S 607

Povl Brøndsted: spm. nr. S 608

Birgitte Husmark: spm. nr. S 611

Rahbæk Møller: spm. nr. S 613

Jimmy Stahr: spm. nr. S 621

Margrete Auken: spm. nr. S 634

Spm. nr. S 542

Til trafikministeren (5/2 88) af:

Leif Hermann (SF):

»Vil ministeren overveje at fastlægge en offentlighedsprocedure i forbindelse med el-selskabernes forhandlinger med lodsejerne om den eksakte linjeføring af masteanlæg, således at lodsejerne forud for forhandlinger vedrørende den enkelte ejendom samlet orienteres om anlægsaktiviteterne ved et offentligt møde?«

Begrundelse

I forbindelse med Elsams anlægsarbejder med linjeføring af et højspændingsmasteanlæg i bl.a. Fjends og Vinderup Kommuner har selskabet ifølge Skive Folkeblad den 2. februar 1988 spillet naboerne ud mod hinanden.

Fremgangsmåden er angiveligt, at selskabet får forhandlet aftaler om erstatning og eksakt linjeføring igennem med enkelte lodsejere for derefter at benytte disse aftaler som pression over for mere utilfredse lodsejere.

Ganske vist har der i den konkrete sag været én offentlighedsfase knyttet til linjeføringens fastlæggelse i regionplanen, men det er tilsyne-

[Leif Hermann]

ladende muligt at foretage mindre fravigelser og præciseringer ved lokale forhandlinger med selskabet i tilslutning til erhvervelsen af jord til masteanlægget.

Såfremt sådanne forhandlinger indledes med en mere generel offentlig orientering, vil lodsejerne i fællesskab have mulighed for at overveje forhandlingsudspil vedrørende linjeføring og erstatningsbeløb.

Svar (19/2 88):

Trafikministeren (Nør Christensen):

Stærkstrømsloven indeholder ikke bestemmelser om fremgangsmåden ved elselskabernes indgåelse af aftaler om placering af ledningsanlæg og ydelse af erstatning herfor, og loven giver heller ikke hjemmel til administrativt at fastsætte bestemmelser om fremgangsmåden. Kun for de tilfælde, hvor der ikke kan opnås frivillig aftale, er der i loven fastsat bestemmelser om ekspropriation.

Til brug for fastsættelse af erstatning i forbindelse med frivillige aftaler er der mellem landbrugsorganisationerne og Danske Elværkers Forening indgået en landsaftale om erstatningsberegningen. I ekspropriationssituationen sker projektbedømmelsen og erstatningsfastsættelsen efter bestemmelserne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Fremgangsmåden med frivillige aftaler, som normalt har været gældende siden 1907, ses ikke tidligere at have givet anledning til kritik over for ministeriet. Det må imidlertid erkendes, at fremgangsmåden ikke svarer til, hvad der i dag gælder i den øvrige lovgivning om ejendomserhvervelse til anlægsformål, hvor der bl.a. foreskrives en offentlighedsprocedure forud for forhandlingen med lodsejerne.

Jeg vil derfor tage spørgsmålet op med Danske Elværkers Forening og landbrugsorganisationerne med henblik på en modernisering af fremgangsmåden ved etablering af ledningsanlæg.

Spm. nr. S 544

Til *justitsministeren* (4/2 88) af:

Poulsaard (FP):

»Hvor mange gange agter ministeren at afgive urigtige oplysninger til Folketinget for at dække over, at statsadvokaten i Viborg aldrig

har efterkommet Vestre Landsrets kendelse af 11. december 1981, og at Vestre Landsret den 13. oktober 1982 gennemførte en ren skueproces vedrørende Niels Anker Makholms anke, når ministeren i svaret på spm. nr. S 449 nu har udtalt, at der ikke fandt bevisførelse sted, og at der ikke blev fremlagt yderligere bevismateriale fra Vestre Landsret?«

Begrundelse

Spørgeren kan ikke have megen tillid til ministerens tidligere svar i denne sag, hvor ministeren gentagne gange har påstået, at der ikke er begået fejl af offentlige myndigheder i dette sagskompleks, og at statsadvokaten efterkom Vestre Landsrets kendelse af 11. december 1981 fuldt ud før domsforhandlingen den 13. oktober 1982.

Ifølge ministerens svar på spm. nr. S 449 blev der ikke fremlagt yderligere bevismateriale, og der fandt heller ikke nogen reel bevisførelse sted i Vestre Landsret den 13. oktober 1982 vedrørende Niels Anker Makholms anke til frifindelse og statsadvokatens anke til skærpelse for at have disponeret over sin ejendom, hvad der var i overensstemmelse med de dokumenter for jordfordelingskendelsen, som retten ved kendelse havde pålagt statsadvokaten at fremskaffe, og som statsadvokaten undlod at fremskaffe ifølge ministerens svar på spm. nr. S 449.

Det fremmer ikke tilliden til det danske retsvæsen, at justitsministeren personligt igennem længere tid har været bekendt med, at dette sagskompleks hviler på, at dommer C. E. Andersen, Struer, har afgivet urigtige oplysninger til Højesteret.

Statsadvokaten i Viborg har tilsidesat Vestre Landsrets kendelse af 11. december 1981 og afgivet urigtige oplysninger såvel til Vestre Landsret som til Justitsministeriet, uden at justitsministeren har foretaget sig noget i den anledning.

Det er direkte skadeligt for justitsministerens personlige troværdighed, hver gang ministeren giver urigtige oplysninger i sine svar både til Folketinget og spørgeren for at dække over de begåede justitsmord.

Svar (25/2 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

[Justitsministeren]

Ilse og Niels Anker Makhholm blev ved Struer Rets dom af 22. september 1981 idømt betingede hæftestraffe og tillægsbøder for hærværk af betydeligt omfang. Begge blev endvidere ved Struer Rets dom af 25. marts 1982 ligeledes idømt betingede hæftestraffe og tillægsbøder for overtrædelse af fagedforbud.

Begge domme blev indbragt af Ilse og Niels Anker Makhholm for Vestre Landsret med påstand om frifindelse, og begge sager blev domsforhandlet den 13. oktober 1982.

Da Ilse Makhholm udeblev under sagen, blev hendes anke af Struer Rets dom af 22. september 1981 afvist. Dette indebærer, at den pågældende byretsdom i sagen mod hende blev endelig. Ilse Makhholms udeblivelse indebærer endvidere, at hendes anke til frifindelse af Struer Rets dom af 25. marts 1982 blev afvist, mens hendes anke til formildelse og anklagemyndighedens anke til skærpelse blev fremmet. Vestre Landsret stadfæstede herefter denne dom i relation til hende med den ændring, at tillægsbøden blev forhøjet. Det blev endvidere bestemt, at den betingede dom, som Ilse Makhholm var blevet idømt ved dommen af 22. september 1981, ikke skulle udløses.

For så vidt angår Niels Anker Makhholm fandt der en helt sædvanlig ankebehandling sted i begge sager, hvorunder landsretten tog stilling til såvel bevismateriale som til strafudmåling. Udfaldet af anken af dommen af 22. september 1981 blev, at straffen blev ændret til ubetinget hæftestraf, og – for så vidt angår dommen af 25. marts 1982 – at tillægsbøden blev forhøjet.

Justitsministeriet har ved besvarelsen af de tidligere spørgsmål fra spørgeren vedrørende det omhandlede sagskompleks forudsat, at

spørgeren sigtede til sagens behandling i relation til Ilse Makhholm. De oplysninger, som Justitsministeriet har meddelt spørgeren i forbindelse med besvarelsen af de tidligere spørgsmål, er således korrekte.

Det har i øvrigt været muligt for retten at tage stilling til spørgsmålet, om anklagemyndigheden på tilstrækkelig måde har opfyldt Vestre Landsrets kendelse af 11. december 1981 om tilvejebringelse af materiale til brug for rettens vurdering af sagskomplekset.

Da der synes at have været nogle misforståelser i sagen, har jeg anmodet statsadvokaten i Viborg om, at han – hvis de pågældende ønsker det – tager en samtale med Ilse og Niels Anker Makhholm for at belyse de tvivlsspørgsmål, de eventuelt har.

Spm. nr. S 560

Til *skatteministeren* (8/2 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Kan ministeren i skematisk form oplyse, hvilke afgifter og gebyrer der er blevet forhøjet af ministrene i de seneste fem år, og med hvilke beløb?«

Svar (22/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

I de seneste 5 år er der sket en række ændringer i afgifter og gebyrer på Skatteministeriets område.

I bilag I er gengivet administrativt fastsatte ændringer i gebyrer og afgifter inden for Told- og Afgiftsdepartementets område.

Der er ikke sket ændringer inden for Skatte- departementets område.

Bilag

Gebyr	Ændret år	Med beløb/pct. sats
1. Betaling for godkendelse af TIR-motorkøretøjer (TIR-konvention af 15/1-59)	pr. 1/5-87	For vej køretøjer: fra 300 kr. til 500 kr. for containere: fra 150 kr. til 300 kr.

[Skatteministeren]

2. Gebyrer for toldforretninger* uden for Toldvæsenets ekspeditionstid (toldlovens § 114)	Pr. 7/4-83	fra 45,75/66,00 til 46,75/67,50
	pr. 3/10-83	fra 46,75/67,50 til 47,75/68,75
	pr. 1/4-84	fra 47,75/68,75 til 48,50/70,00
	pr. 1/10-84	fra 48,50/70,00 til 49,50/71,50
	pr. 8/7-85	fra 49,50/71,50 til 50,35/72,60
	pr. 1/4-86	fra 50,35/72,60 til 51,05/73,65
	pr. 1/10-86	fra 51,05/73,65 til 51,75/74,75
	pr. 1/4-87	fra 51,75/74,75 til 55,00/79,00

* Gebyrerne reguleres i takt med lønudviklingen inden for staten.

Afgift (m.v.)	Ændret år	Beløb/pct. sats
1. Landbrugsbedrifters betaling af moms af varer udtaget til eget forbrug (bek. 649 af 19/12-85)	pr. 17/2-83 omlagt pr. 1/1 85	fra 24 kr. pr. halvår pr. person til 12 kr. 3,60 kr. pr. kg okse- og kalvekød 2,85 kr. pr. kg heste-, fåre- og lammekød 1,85 kr. pr. kg svinekød fra 12 til 13 kr. pr. ½ år pr. person for fjerkræ 25 kr. pr. ½ år pr. person for mælk
	pr. 19/12-85	fra 3,60 kr. til 3,55 kr. fra 2,85 kr. til 3,40 kr. fra 1,85 kr. til 2,05 kr.
2. Momssats for videresalg af motorkøretøjer anvendt i udlejningsvirksomheder og køreskoler (bek. 33 af 31/1-85)	pr. 1/3-85 (senest ændret i 1978)	fra 6,8/7,7/11,9/12,7/9,1 pct. af salgsprisen inkl. afgift til 7,36/9,25/16,0/15,03/9,4 pct.
3. Delvis refusion af moms af konsummælksprodukter m.v. (bek. 655 af 17/12-84)	pr. 5/3-84 (senest ændret 1982)	refusion til sødmælk og kærnemælk bortfalder refusion til letmælk fra 63 øre/kg til 47 øre/kg
	Pr. 1/1-85	Refusion bortfalder på alt undtagen modernmælksproduktion.

Spm. nr. S 565

Til *justitsministeren* (9/2 88) af:

Riishøj (SF):

»Agter ministeren på baggrund af den vedtagne lov om sanktioner over for Sydafrika at forhindre gennemførelsen af den antagelig ulovlige safarirejse til Sydafrika, der er planlagt til gennemførelse med afgang fra Kastrup den 27. februar 1988?«

Begrundelse

Ifølge dagbladet *Information* undersøger politiet Holger Krogsgaard Jensens salg af rejser til Sydafrika. Alt tyder på, at bl.a. denne kommercielle aktivitet med henblik på formidling og salg af rejser til Sydafrika er forbudt i henhold til gældende Sydafrikalovgivning. Gennem spørgsmålet ønskes oplyst, om det på denne baggrund – og da det nu snart er 2 år siden, at Folketinget vedtog loven om forbud mod handel med varer og enhver form for tjenesteydelser med Sydafrika – er acceptabelt, at Krogsgaard Jensen kan gennemføre den planlagte rejse den 27. februar 1988, jf. oplysningerne i *Information* den 6.-7. februar, side 4.

Svar (22/2 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er efter retsplejeloven politiets opgave at forfølge formodede strafbare lovovertrædelser. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at politiet har indledt en undersøgelse vedrørende det i spørgsmålet omhandlede rejsearrangement, og at politiet også overvejer, hvilke muligheder der er for at hindre gennemførelsen af en rejse, som er arrangeret i strid med de omhandlede lovbestemmelser om forbud mod handel med Sydafrika og Namibia.

Spm. nr. S 567

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (10/2 88) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Hvor og i hvilket omfang har der været gennemført efteruddannelseskurser i ligestillings- og pibepædagogik for pædagoger i dag- og døgninstitutioner samt for undervisere i folkeskolen, på gymnasiet, hf, handelsskoler og tekniske skoler?«

Svar (19/2 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Pædagoger i *dag- og døgninstitutioner* søger efteruddannelse på kurser, som arrangeres af deres organisationer og ansættende myndigheder (amter og kommuner). Efteruddannelseskurser initieres også af Socialpædagogisk Højskole og Danmarks Lærerhøjskole (ofte kurser fælles med folkeskolens lærere), og nogle seminarier har kurser som indtægtsdækket virksomhed.

På grund af *folkeskolens* decentrale struktur er det ikke muligt for Undervisnings- og Forskningsministeriet at udtale sig præcist om, hvilke kurser der er gennemført/gennemføres, idet det kan forventes, at der på lokalt plan (amt og kommune) foregår et ganske stort arbejde.

Fra centralt hold kan især nævnes aktiviteter, der afholdes over Undervisnings- og Forskningsministeriets bevilling til særlige vejledningsformål som led i regeringens program til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. I den forbindelse er der afholdt en række kurser for skolekonsulenter og klasselærere om pigers uddannelse og erhvervsvalg. Det anslås, at ca. 1.000 lærere har deltaget i disse kurser. Desuden gennemføres der i øjeblikket i 6 kommuner 3-årige udviklingsprojekter med det formål at ændre pigers snævre erhvervs- og uddannelsesvalg. I forbindelse hermed er udarbejdet diverse undervisningsmidler, afholdt konferencer og ydet konsulentbistand.

På Danmarks Lærerhøjskole afholdes i indværende læseår kurser for lærere om »Ligestilling i skolen« og »Piger, kvinder og datamater i folkeskolen«.

I læseplanen for året 1988/89 er følgende kurser i ligestillings- og pibepædagogiske emner opslået: »Ligestilling i skolen«, »Pigers og drenges forskellige situation«, »Ligestilling og pædagogik«, »Ligestilling/ligeværd« og »Kvindeindflydelse og -ansvar i skolen«.

Direktoratet for *Gymnasieskolerne og Hf* har afholdt et pilotkursus i november 1986 og seks regionale kurser i februar/marts 1987 med titlen »Lige muligheder for piger og drenge« for i alt 320 gymnasielærere (to-lærere fra hvert af næsten samtlige gymnasier og kurser). Kurserne omfattede både ligestillingsspørgsmål og pædagogiske aspekter. De to lærere fra hvert gymnasium/kursus skulle herefter forestå lo-

[Undervisnings- og forskningsministeren]

kale kurser på de enkelte skoler, således at det må forventes, at stort set alle gymnasielærere er indført i problemstillingen med udgangen af dette skoleår. Direktoratet vil i foråret 1988 bede skolerne om at rapportere de pædagogiske udviklingsarbejder, der sættes i værk, med henblik på at udsende et temahæfte.

På *Statens Erhvervspædagogiske Læreruddannelse* har der været gennemført 3 efteruddannelseskurser siden 1985 med i alt 60 deltagere (seminar om kvinder i erhvervsuddannelserne i 1985 og efteruddannelseskursus for studievejledere på handelsskoler og tekniske skoler i 1986 og 1987). Hertil kommer forsøgs- og udviklingsarbejde på jern- og metalområdet og på bygge- og anlægsområdet.

Spm. nr. S 568

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (10/2 88) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»På hvilken måde indgår ligestillings- og pædagogik i uddannelserne på de pædagogiske seminarier, på lærerseminarier, på pædagogikum og på de pædagogiske grunduddannelser for erhvervsskolelærere?»

Svar (19/2 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Indholdsbestemmelserne for *socialpædagoguddannelsens* fag angiver ikke emner som f.eks. ligestillings- og pædagogik. Men kønsidentitetsdannelsen og de dermed forbundne opdragelsesspørgsmål behandles især inden for fagene pædagogik, psykologi, socialfag og socialpædagogik, ligesom spørgsmålet om menneskelig lighed og ligeværdighed indgår generelt i undervisningen og i studieaktiviteterne tilvalg, studierejser og specialer. Pigeopdragelse i relation til det socialpædagogiske arbejdsområde vælges også af de studerende ved de afsluttende prøver.

Ved revisionen af uddannelsesbekendtgørelsen for *børnehavepædagoger og fritidspædagoger* i 1986 indførtes ligestillingsspørgsmål i sociale fag under det obligatoriske indhold: »Familiens funktion og aktuelle problemer, herunder kønsrollerens betydning i sociale og uddannelsesmæssige sammenhænge«. I øvrigt indgår spørgsmål om pigeroller indirekte i adskillige

fag, både de rent teoretiske og de mere praktiske, eksempelvis pigers fortrolighed med at bruge værktøj og deres kulturelt betingede problemer i forbindelse med naturvidenskaber og teknik. Tilsvarende tages drenge- og mandefordomme m.v. op.

I bekendtgørelserne om uddannelserne af *husholdningslærere og håndarbejdslærere* indgår ligestillings- og kønsrollespørgsmål i fagene familiekundskab henholdsvis samfundskundskab. I de pædagogiske fag, der ligger til grund for husholdnings- og håndarbejdslærernes fremtidige virke som folkeoplysnings- og igangsættere, konsulenter, vejledere, projektledere og iværksættere, introduceres problematikken i uddannelsesforløbet, idet de studerende arbejder med emner som »Stille piger«, »Ændring af vaner – herunder etablering af arbejdsfællesskab«, »Ændringer i rollemønstre«, »Kvindefrigørelse/-undertrykkelse«. Ved revision af uddannelseslovene vil man, i det omfang mål- og rammestyrtillader, fortsat inddrage ligestillings- og kønsrollespørgsmål.

I bekendtgørelsen om *folkeskolelæreruddannelsen* er der ikke bestemmelser eller formuleringer, der direkte sigter på ligestilling mellem mænd og kvinder. Indholdsbestemmelserne i de fleste fag er meget åbne og giver derfor lærere og studerende stor frihed ved valg af undervisningsindhold. Derfor afspejler læreruddannelsen gennem læreres og studerendes valg normalt tendenser i tiden, således at vigtige aktuelle samfundsspørgsmål som f.eks. ligestilling behandles i uddannelsen i de fag, hvori disse spørgsmål naturligt hører hjemme. Titler på eksamensopgaver viser, at ligestillingsspørgsmål optager ganske mange studerende i disse år.

I bekendtgørelsen om den pædagogiske uddannelse af lærere ved *gymnasieskolen* nævnes ikke udtrykkeligt spørgsmål som ligestilling og kønsroller, men de indgår naturligt i »aktuelle problemstillinger«, som skal tages op.

I de pædagogiske grunduddannelser for *erhvervsskolelærere* indgår ligestilling og pædagogik ikke systematisk, men spørgsmålet tages op i naturlige sammenhænge.

Spm. nr. S 569

Til *arbejdsministeren* (10/2 88) af:

Bo Kristensen (V):

[Bo Kristensen]

»Vil ministeren klarlægge, om en besøgsvens uegennyttige indsats skal sidestilles med erhvervsarbejde og dermed medføre fradrag i efterløn?«

Begrundelse

Formanden for A-kassernes Samvirke, Karl Stisen, har den 8. februar 1988 til Vejle Amts Folkeblad udtalt, at det er helt i orden, at besøgsvennerne har det sociale samvær med andre, men hvis de begynder at gøre rent og foretage almindelige indkøb, skal de skrive timerne på, for så er det hjemmehjælpearbejde.

Når det tages i betragtning, at ensomhed er et af de største problemer i vores moderne samfund, kan det da ikke være rigtigt, at samværet mellem en besøgsven og en ensom ældre skal gøres til et fagforeningsspørgsmål.

Selvfølgelig må besøgsvennen lave kaffe, vaske kopperne af, gå et byærinde eller tage skraldespanden med ned, når han går. Efter min mening er det altsammen handlinger, som er udslag af almindelig menneskelighed og hensynet til et andet menneske. I hvert fald vil det være uværdigt at kigge besøgsvennen og den ældre over skulderen. Besøgsvennens besøg har til formål at få den ældre ud af ensomheden, og om det sker over en kop kaffe eller på anden måde, det synes jeg ærlig talt at de selv skal have lov til at ordne.

Svar (18/2 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg skal straks pointere, at deltagelse i socialt arbejde som besøgsven hos ældre eller syge ikke medfører fradrag i besøgsvennens dagpenge, og en efterlønsmodtager skal heller ikke medregne timerne inden for de tilladte 200 timers arbejde inden for et kalenderår.

Formålet med besøgsvenner er, at de skal hjælpe ældre eller syge ud af ensomheden. Besøgsvennens opgave kan være en gåtur, hjælp til at formulere et brev, højtlesning, hente en bog på biblioteket, men væsentligst at snakke med den ældre eller syge. Selvfølgelig må besøgsvennen lave kaffen, vaske kopperne af, gå et byærinde eller tage skraldespanden med, når han går.

Hvis besøgsvennen derimod udfører egentlige arbejdsfunktioner som f.eks. rengøring og vask, betragtes forholdet som et arbejdsfor-

hold, og arbejdstimerne skal påføres dagpengekortet og opgøres inden for de tilladte 200 timers arbejde.

Spm. nr. S 570

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (10/2 88) af:

Holger K. Nielsen (SF):

»Finder ministeren det hensigtsmæssigt, at der i amterne planlægges en integration af de 2-årige hf-kurser og enkeltfagskurserne, før ministeriets hf-udvalg har færdiggjort sit arbejde?«

Begrundelse

Det har vist sig, at de 2-årige hf-kurser og hf på enkeltfag henvender sig til mennesker i forskellige aldersgrupper.

Den 2-årige hf er blevet en typisk ungdomsuddannelse, der specielt for uddannelsesfremmede miljøer er blevet et godt alternativ til gymnasiet. I forhold hertil har hf på enkeltfag udviklet sig til en typisk voksenuddannelse, hvor ikke mindst voksne kvinder har fået en mulighed for at supplere deres kvalifikationer.

Der er i forlængelse heraf også forskelle i den måde, de to uddannelser fungerer på – både pædagogisk og socialt.

De 2-årige hf-kurser foregår typisk i dagtimerne og er i de fleste tilfælde integreret i det almindelige gymnasiemiljø.

Enkeltfags-hf foregår typisk om aftenen og er pædagogisk og socialt påvirket af, at uddannelsen frekventeres af voksne mennesker med familiemæssige erfaringer og forpligtelser.

Visse steder i landet kan det af geografiske årsager være hensigtsmæssigt med en integration af de 2-årige hf-kurser og enkeltfagskurserne, men det bør overvejes nøje, før det føres ud i livet. Bl.a. derfor indgår spørgsmålet i det af ministeriet nedsatte hf-udvalg, som, så vidt det er oplyst, forventes at barsle med en betænkning senere i dette forår.

Det er på denne baggrund overmåde betænkeligt, at man i Københavns Amt, hvor der ikke er geografiske årsager, i kølvandet på nedlægelsen af de tre gymnasier overvejer at oprette egentlige »hf-centre« med både 2-årig hf og enkeltfags-hf i Gentofte og Vallensbæk, før hf-udvalget har færdiggjort sin betænkning, og før spørgsmålet har været drøftet i en bredere offentlighed.

Svar (19/2 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det indgår i kommissoriet for hf-udvalget, at det skal overveje, hvilke opgaver der skal varetages på 2-årige kurser og enkeltfagskurser. Det indgår videre i udvalgets kommissorium, at man i vurderingen af arbejdsdelingen mellem forskellige kursustyper bør inddrage ressourcenyttelsen, frafald, vilkår for holdoprettelse og samarbejde mellem kurserne.

Der er på nuværende tidspunkt ingen integration af de 2-årige hf-kurser og enkeltfagskurserne. Der er nogle steder tale om et bygningsmæssigt fællesskab af samme karakter som det, der påtænkes i Vallensbæk og Gentofte.

Indtil videre har der kun været tale om et nærmere samarbejde mellem de 2-årige kurser og enkeltfagskurserne i henhold til cirkulærskrivelse af 10. februar 1984. Cirkulærets udgangspunkt er, at der navnlig i tyndtbefolkede områder kan være behov for et samarbejde mellem to kursusformer for at sikre de hf-studerende rimelige muligheder for at få tilgodeset deres ønsker om et tilvalgsfag. Cirkulæret åbner derfor mulighed for, at enkeltfagskursister kan følge undervisningen på tilvalgshold ved 2-årige kurser, såfremt der er ledige pladser, og under forudsætning af, at der ikke tilbydes eller er fornøden tilslutning til oprettelse af tilsvarende dagundervisning på et enkeltfagskursus inden for en rimelig afstand.

Kursister fra 2-årige hf-kurser kan på lignende måde følge undervisning på tilvalgshold ved enkeltfagskurser, hvis der ikke er tilstrækkelig tilslutning efter hf-bekendtgørelsens § 9, stk. 2, til at oprette de pågældende tilvalgsfag ved det 2-årige hf-kursus.

Ud over dette samarbejde har der været forsøgsovervejelser, der skulle afprøve mulighederne for en nærmere integration, hvor det kunne være hensigtsmæssigt af geografiske grunde. Ingen af disse forsøgsovervejelser har resulteret i konkrete forsøg, men det ville efter mit skøn være et meget nyttigt forsøg, hvis det kunne etableres.

Hf-udvalget forventes at afslutte sit arbejde i løbet af efteråret 1988, hvorefter disse forhold vil blive nærmere afklaret.

Spm. nr. S 571

Til *industriministeren* (11/2 88) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Foreligger der undersøgelser om strålingsfare ved radar om bord på skibe, og er der retningslinjer for eventuel beskyttelse under arbejde i nærhed af radarskærme?«

Begrundelse

Det har været fremme i offentligheden, at forskellige elektriske stråler kan give skader på mennesker.

Svar (22/2 88):

Industriministeren (Henning Dyremose, fg.):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Søfartsstyrelsen og har herfra modtaget følgende udtalelse:

»Radaranlæg, der i henhold til gældende forskrifter skal installeres i danske skibe, skal være typegodkendte.

Da afprøvninger for typegodkendelse er teknisk meget komplicerede, og da der ikke i Danmark fremstilles radaranlæg til civil brug, har Søfartsstyrelsen ikke opbygget selvstændige faciliteter til dette formål.

Man har i stedet fastlagt, at radaranlæg, der er godkendt af Department of Transport, London, eller Deutsches Hydrographisches Institut, Hamburg, anses som typegodkendte i Danmark. De to nævnte institutioner typegodkender radaranlæg i overensstemmelse med de herfor i IMO og andre internationale organisationer fastsatte typegodkendelsesnormer.

Ved maritime radaranlæg kan der være tale om stråling dels fra antennen med tilhørende elementer og dels fra radarbilledskærmen, hvorfra radaren betjenes.

Den højfrekvente stråling fra antennen vil kun kunne udgøre en risiko, hvis strålingen sker i længere tid i en bestemt retning. Denne situation kunne indtræffe, hvis antennens normale rotation blev stoppet og senderen fortsat sendte. Ifølge de internationalt anvendte typegodkendelsesbetingelser skal senderen automatisk ophøre med at sende, såfremt antennens rotation stopper.

I forbindelse med sådan typegodkendelse foretages måling af eventuel røntgenstråling fra anlægget. Ingen del af anlægget må give anled-

[Industriministeren]

ning til en dosis, som overstiger den internationalt fastsatte grænseværdi på 0,5 millirem/time i en afstand af 50 millimeter.

Søfartsstyrelsen har ikke iværksat yderligere målinger af en eventuel stråling fra skærme, som anvendes i maritime radaranlæg, og man er ikke bekendt med sådanne målinger i andre lande. Man har i den forbindelse specielt undersøgt forholdene i Sverige, Norge og Storbritannien, hvor der ikke findes retningslinjer for dette forhold.«

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 572

Til *skatteministeren* (19/2 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren sikre, at PBS (Pengeinstitutternes Betalingservice) får samme mulighed for at reklamere i de kuverter, der fremover udsendes med selvangivelser, som det er sket med Postgiro?«

Begrundelse

Der henvises til spørgerens spørgsmål nr. S 481 samt ministerens undvigende svar på samme.

Svar (18/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Det fremgår af mit svar på spørgsmål nr. S 481, at den decentrale skattemyndighed må have et vist spillerum i sin kontakt med skatteborgerne. Det fremgår imidlertid også af mit svar, at skattemyndigheden netop i forbindelse med udsendelsen af folks selvangivelser bør være tilbageholdende med fremstød af nogen art, der risikerer at drukne selvangivelsen i uvedkommende tryksager og lignende.

Jeg agter derfor ikke at medvirke til at sikre, at PBS – eller andre – får mulighed for at reklamere i de kuverter, der fremover udsendes med selvangivelserne.

Spm. nr. S 575

Til *socialministeren* (11/2 88) af:

Jytte Andersen (S):

»Vil ministeren gennem en stikprøve i 10 kommuner redegøre for, hvorledes efterlønsmodtagere behandles i relation til betaling for

ophold på plejehjem, således at besvarelsen omfatter såvel selve efterlønnen som eventuel anden indkomst ved siden af efterlønnen?«

Begrundelse

Det er en oplagt urimelighed, at efterlønsmodtagere behandles forskelligt i de enkelte kommuner. I nogle kommuner inddrages hele efterlønnen ved ophold på plejehjem, i andre kommuner udbetales differencen mellem betaling for plejehjemsophold og efterlønnen til ægtefællen.

Svar (18/2 88):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Socialstyrelsen har oplyst, at reglerne for opholdsbetaling på plejehjem medfører, at en person, der ikke modtager social pension, jf. bistandslovens § 84, stk. 3, betaler for opholdet med 100 pct. af sine indtægter – herunder efterløn – dog således, at den pågældende bevarer samme beløb til personlige fornødenheder (lomme penge) som en pensionist i samme alder.

En pensionist uden andre indtægter betaler for plejehjemsopholdet med sin pension ÷ beløbet til personlige fornødenheder. Af indtægter ud over pensionen betales 60 pct., jf. lovens § 84, stk. 1.

Betalingen kan dog hverken for ikkepensionister eller for pensionister overstige den faktiske udgift ved plejehjemsopholdet.

Heraf vil det fremgå, at en pensionist og en efterlønsmodtager, som begge ikke har andre indtægter, er stillet ens i betalingsmæssig henseende.

Såfremt efterlønsmodtageren har indtægter ud over efterlønnen, må det tilrådes, at der søges pension til vedkommende, således at der kun skal betales 60 pct. af andre indtægter for opholdet.

Når en efterlønsmodtager, der har forsørgerpligt over for hjemmeboende ægtefælle eller børn, optages i plejehjem, kan der efter bistandslovens § 85, stk. 2, afsættes et beløb til opfyldelse af forsørgerpligten, således at ægtefællens og børnenes levevilkår ikke forringes.

Socialstyrelsen har på foranledning af spørgsmålet foretaget et rundspørge i København, Ballerup, Nykøbing Falster, Fuglebjerg, Nyborg, Glamsbjerg, Sønderborg, Grindsted,

[Socialministeren]

Randers, Viborg og Morsø Kommuner om deres praksis med hensyn til opkrævning af opholdsbetaling fra efterlønsmodtagere på plejehjem.

Af svarene fremgår, at der i 4 kommuner ikke havde været efterlønsmodtagere på plejehjem. I flere af de øvrige havde der kun været enkelte, men antallet havde været så lille, at der ikke forelå nogen egentlig praksis. Nogle kommuner lader disse personer betale 100 pct. (+ lomme- penge), men oplyser samtidig, at de vil lade dem overgå til pension. Enkelte oplyser, at de kun har opkrævet 60 pct. I alt 5 har oplyst, at der afsættes beløb til forsørgelse af ægtefælle og børn, hvor det har været eller kan tænkes at blive aktuelt.

På grund af det meget lille antal tilfælde, der har kunnet konstateres i den foreliggende, meget begrænsede undersøgelse, er det vanskeligt at drage nogle egentlige konklusioner om, hvordan praksis er med hensyn til opkrævning af opholdsbetaling fra efterlønsmodtagere på plejehjem. Det ser dog ud til, at kommunerne i vidt omfang følger de gældende regler, hvorefter der søges pension til de plejehjemsboere, der har anden indtægt ud over efterlønnen, således at de nøjes med at indbetale 60 pct. af den anden indtægt. Endvidere ser det ud til, at der bliver afsat beløb til forsørgelse af hjemmeboende ægtefælle og børn.

Jeg kan henholde mig hertil.

Jeg finder således ikke, at der er grundlag for at foretage videre med hensyn til det rejste spørgsmål.

Jeg kan samtidig gøre opmærksom på, at i det omfang kommunerne beslutter fra 1. januar 1989 at fastsætte betalingen for plejehjemsopholdet efter bistandslovens § 85 a, vil det betyde, at efterlønsmodtagere skal betale efter samme regler som pensionister, nemlig for husleje, varme, el og andre ydelser.

Spm. nr. S 576

Til *justitsministeren* (11/2 88) af:

Hans Strunge (S):

»Kan ministeren bekræfte, at det er et hul i den nordiske udvekslingsaftale, når en gerningsmand til en forbrydelse i Danmark, der har en sag løbende ved en domstol i sit hjemland, skal se den behandlet færdig, inden afsøningen af dommen for forbrydelsen her i Dan-

mark kan påbegyndes, og vil ministeren sørge for en ændring af udleveringsaftalen, så strafføsningen ikke sinkes på denne urimelige måde?«

Begrundelse

Afsøningen af en dom fra Helsingør Byret er på grund af en løbende sag ved en domstol i hjemlandet blevet udsat helt urimeligt, også set i forhold til førstegangsdømte, jf. artikel i Helsingør Dagblad af 30. januar 1988.

Svar (24/2 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

I den sag fra Helsingør, som der henvises til i begrundelsen for det stillede spørgsmål, anmodede de danske myndigheder om at få udleveret en svensk statsborger til strafforfølgning, men de svenske myndigheder afslog efter det for Justitsministeriet oplyste at udlevere den pågældende, da der også verserede en sag mod ham i Sverige.

De svenske myndigheder indvilligede dog i, at den pågældende midlertidigt blev overført til Danmark, mens det her i landet begåede forhold blev behandlet ved retten.

Den pågældende blev ved Østre Landsrets dom af 14. april 1987 idømt straf af fængsel i 3 år og 6 måneder, hvorefter han blev overført til Sverige.

Politimesteren i Helsingør anmodede den 18. maj 1987 i overensstemmelse med sædvanlig praksis de svenske myndigheder om at overtage fuldbyrdelsen af den ved Østre Landsrets dom idømte straf, således at den pågældende kunne afsone straffen i et svensk fængsel.

Da politimesteren ikke havde modtaget svar på anmodningen af 18. maj 1987, bragte politimesteren i Helsingør ved skrivelse af 4. august 1987 og 1. oktober 1987 sagen i erindring over for de svenske myndigheder. De svenske myndigheder har siden meddelt, at straffuldbyrdelsen overtages. Efter det for Justitsministeriet oplyste blev den pågældende imidlertid først den 14. januar 1988 indsat til afsøning i Sverige.

Spørgsmål om udlevering af lovovertrædere til strafforfølgning eller straffuldbyrdelse og om overførsel af straffuldbyrdelse mellem de nordiske lande er reguleret af en ensartet nordisk lovgivning, for Danmarks vedkommende lov nr. 27 af 3. februar 1960 med senere æn-

[Justitsministeren]

dring om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige samt lov nr. 214 af 31. maj 1963 om samarbejde med Finland, Island, Norge og Sverige angående fuldbyrdelse af straf.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at samarbejdet med de nordiske lande på dette grundlag sædvanligvis foregår på en tilfredsstillende måde.

Justitsministeriet har imidlertid – under henvisning til, at den pågældende, såfremt dommen skulle have været fuldbyrdet i Danmark, må antages at ville være blevet fortsat varetægtsfængslet af retshåndhævelsesgrunde – anmodet politimesteren i Helsingør om hos de svenske myndigheder at søge oplyst, om der i den konkrete sag har gjort sig særlige – retlige eller faktiske – forhold gældende, der har medført den sene afsoning i Sverige.

Spm. nr. S 577

Til statsministeren (11/2 88) af:

Carsten Andersen (SF):

»Vil statsministeren oplyse begrundelsen for, at Alkohol- og Narkotikarådet er overflyttet fra Socialministeriets ressort til Sundhedsministeriets?«

Begrundelse

Såvel misbrug af alkohol som misbrug af euforiserende stoffer er stigende, og der er i langt de fleste tilfælde sociale årsager til et begyndende misbrug.

En lang række andre samfundsfaktorer kan dog også være medvirkende hertil, f.eks. udstødelse fra arbejdsmarked, arbejdsløshed, problemer i skolen i form af nederlag eller mangel på kammerater.

Indsatsen mod misbrug hviler på mange områder på en social indsats, selv om der også er iværksat en medicinsk behandling.

F.eks. er det åbent erkendt, at behandling af alkoholmisbrug ikke kan hvile på antabus alene, men at der skal sættes ind med en række sociale foranstaltninger for at støtte personen på vej ud af misbruget.

Alkohol- og Narkotikarådet har på denne baggrund langt større relationer til det sociale område end til det medicinske. Det er rigtigt, at man bliver usund af et alkohol-/narkotikamisbrug, men det er ikke sygdom.

Spørgeren er interesseret i at kende baggrunden for flytningen med henblik på eventuelt at stille forslag om at få fastslået det brede sociale aspekt i behandlinger på alkohol- og narkotikaområdet.

Svar (22/2 88):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Regeringens beslutning om at oprette et selvstændigt ministerium for sundhed skal ses som et udtryk for et ønske om en styrkelse af sundhedspolitikken.

Det er som anført af spørgeren uomtvisteligt, at hele alkohol- og narkotikaområdet har stærke relationer til såvel det sociale område som sundhedsområdet. Derfor vil det også være nødvendigt med en tæt kontakt mellem Socialministeriet og Sundhedsministeriet i forbindelse med alkohol- og narkotikaspørgsmål – og dette uanset, om Socialministeriet eller Sundhedsministeriet er ressort for det pågældende område.

I forbindelse med oprettelse af det nye Sundhedsministerium er der foretaget en samlet vægtning af ministerområderne, og regeringen har herefter ud fra en samlet vurdering fundet, at området mest hensigtsmæssigt ressortmæssigt burde henhøre under Sundhedsministeriet.

Alkohol- og Narkotikarådet er herefter naturligt ligeledes overført til Sundhedsministeriet.

Jeg skal i den forbindelse også nævne, at det nye Sundhedsministerium har fået ansvaret for en øget indsats på et andet misbrugsområde, nemlig tobaksområdet, hvor der bl.a. er oprettet et Tobaksskaderåd.

Spm. nr. S 578

Til boligministeren (11/2 88) af:

Jørn Jespersen (SF):

»Hvad agter ministeren konkret at foretage for at sikre, at diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse ved udlejning af boliger i den almennyttige sektor øjeblikkelig bringes til ophør i Ishøj, i Helsingør og over hele landet?«

Begrundelse

Det er glædeligt, at ministeren tager afstand fra enhver form for diskrimination i forbindelse med udlejning af boliger i den almennyttige bo-

[Jørn Jespersen]

ligsektor. Det er imidlertid ikke tilstrækkeligt at henvise til kommunernes ret til at sætte boligselskaberne under administration. Det viser eksemplet fra Helsingør, hvor kommunen øjensynlig har haft kendskab til lovbrud. Eksemplet fra Ishøj understreger dette synspunkt, idet administrationen af udlejningen her er foregået på udtrykkelig opfordring fra borgmesterens side.

Jeg opfatter det som en forudsætning, der må herske bred enighed om, at problemer med husorden og lignende må behandles ud fra faste og generelle retningslinier, nøjagtig som det er tilfældet, hvis der er tale om danskere.

Diskrimination af bestemte grupper som beskrevet i pressen minder betænkeligt om en overtrædelse af loven om diskrimination, hvori det i paragraf 1, stk. 1, hedder, at den, som i erhvervsmæssig eller almennyttig virksomhed nægter at betjene en person på samme måde som andre på grund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse eller tro, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil seks måneder.

Jeg går ud fra, at ministeren ikke kan sidde sådanne forhold i den almennyttige sektor overhørig.

Foreløbigt svar (18/2 88):

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Som foreløbigt svar på spørgsmålet kan jeg oplyse, at Boligstyrelsen på baggrund af den seneste tids presseomtale om udlejningsforholdene i Det Sociale Boligselskab i Helsingør den 10. februar 1988 har anmodet Helsingør Byråd om en udtalelse efter forud indhentet erklæring fra boligselskabet.

Jeg har endvidere anmodet Boligstyrelsen om at indhente en tilsvarende redegørelse fra Ishøj Kommune.

Når disse redegørelser foreligger, skal jeg vende tilbage til spørgsmålet.

Spm. nr. S 580

Til finansministeren (11/2 88) af:

Behnke (FP):

»Vil alle offentligt ansatte inden for de områder, hvor regeringen påtænker at udvide adgangen til personlige tillæg, kunne få andel i disse tillæg, eller er de forbeholdt ansatte med tilhørsforhold til bestemte fagforeninger?«

Begrundelse

For øjeblikket er der store problemer for offentligt ansatte, der ikke ønsker medlemskab af bestemte fagforeninger, med at få andel i goder som kursustilbud, forfremmelser og specielle tillæg.

Spørgeren vil derfor gerne vide, om de af ministeren bebudede forøgelse af adgangen til bonusordninger og personlige tillæg også vil blive udsat for censurering med hensyn til den ansattes fagforeningstilhørsforhold.

Det ville jo være i tråd med regeringens løfter om fagforeningsfrihed, hvis ministeren kan garantere, at det nævnte område kan slippe for det tyranni, som fagforeningerne i øvrigt udøver over for de ansatte.

Svar (19/2 88):

Finansministeren (Palle Simonsen):

Personlige tillæg m.v. er ikke forbeholdt ansatte, der er medlemmer af en forhandlingsberettiget organisation.

I forbindelse med aftalen om den såkaldte flekslønordning har de større organisationer erklæret sig enige med Finansministeriet i, at organisationen ikke kan afvise at medvirke til ydelse af tillæg m.v. alene med den begrundelse, at der er tale om en medarbejder, der ikke er medlem af den forhandlingsberettigede organisation.

Jeg har intet grundlag for at antage, at organisationerne skulle indtage et andet standpunkt i andre sammenhænge, f.eks. vedrørende aftalerne om udlodning af rationaliserings- og effektiviseringsoverskud.

Spm. nr. S 581

Til energiministerens (11/2 88) af:

Behnke (FP):

»Hvilken indflydelse får det for rentabiliteten af de kommende halmfyrede kraftvarmeværker, at afgifterne på olie og kul reduceres i 1992, når EF-harmoniseringen gennemføres?«

Begrundelse

De budgetter, som er opstillet for driften af halmfyrede kraftvarmeværker, har den grundforudsætning, at forbrugernes pris for olie og kul er domineret af det nuværende afgiftsniveau i Danmark.

[Behnke]

Således vil fjernvarmens konkurrencedygtighed ikke være til stede, hvis forbrugerne slipper for olieafgiften, og prisen for indsamling og transport af halm som brændsel til varmeværkerne vil pludselig virke voldsomt høj, hvis prisen på olie og kul bliver fritaget for de høje danske afgifter. Det er selvfølgelig spørgeren bekendt, at erhvervmæssig anvendelse af olie og kul giver refusion af de egentlige energiafgifter, men disse er jo desværre ikke de eneste afgifter, vi har.

I 1992 har Danmark pligt til, jf. EF-pakken, at harmonisere afgiftsniveauet med det øvrige EF. I den forbindelse vil spørgeren gerne have ministerens vurdering af, hvordan økonomien i f.eks. et halmfyret kraftvarmeværk vil blive påvirket af denne reduktion af det danske afgiftsniveau.

Svar (19/2 88):

Energiministeren (Svend Erik Hovmand):

Jeg har forelagt spørgsmålet for Told- og Afgiftsdepartementet og kan herefter oplyse følgende:

Kommissionen har stillet forslag til tilnærmelse af punktafgiftssatserne for mineralolie. Forslag om afgiftsspørgsmål skal vedtages med enstemmighed i EF. Danmark har således ikke pligt til at tilnærme de danske afgiftssatser til det af Kommissionen foreslåede, medmindre Rådet enstemmigt vedtager forslaget. Regeringen er imod Kommissionens forslag om harmonisering af afgiftssatserne.

Spm. nr. S 582

Til *arbejdsministeren* (11/2 88) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Mener ministeren, at det er etisk forsvarligt at anvende lægelige helbredsundersøgelser ved sortering af arbejdskraft i forbindelse med ansættelse på virksomhederne?«

Begrundelse

Ifølge Ugeskrift for Læger nr. 6 1988 siger formanden for Lægeforeningens attestudvalg, Hans Iver Enemark, »at det er uetisk, hvis helbredsundersøgelser bruges til at sortere arbejdskraften og vælge mellem gode og dårlige liv«. Endvidere har arbejdsgivernes ret til at lede og fordele arbejdet givet mulighed for at

henvende sig til eventuelle jobsøgere læger for at få oplysninger om helbred og andet. Der er således også tale om oplysninger af meget privat karakter, som en jobsøger burde have ret til at nægte videregivet i forbindelse med en ansættelse.

Svar (22/2 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg mener ikke, at jeg som arbejdsminister bør udtale mig om lægeetiske spørgsmål. Derfor holder jeg mig i dette svar til ansættelsesretlige synspunkter på anvendelsen af helbredsundersøgelser i forbindelse med ansættelse af medarbejdere.

Som udgangspunkt kan man tage funktionærlovens § 5, stk. 1, der lyder således:

»Bliver funktionæren på grund af sygdom ude af stand til at udføre sit arbejde, betragtes den heraf følgende tjenesteforsømmelse som lovligt forfald for funktionæren, medmindre han . . . ved stillingens overtagelse svigagtigt har fortiet, at han led af den pågældende sygdom.«

Af denne bestemmelse kan udledes, at den, der søger en stilling, er pligtig at oplyse, om han/hun lider eller har lidt af sygdom, der kan få væsentlig indflydelse på vedkommendes arbejdsindsats, fordi sygdommen medfører risiko for langvarige eller hyppige fravær, eller fordi den medfører en betydelig nedsættelse af arbejdskraften.

Tilsvarende vil det efter en konkret vurdering kunne være retmæssigt for en arbejdsgiver at spørge en ansøger, om han/hun har eller har haft relevante sygdomme. Det vil herefter også være retmæssigt at tage hensyn til oplysningerne ved afgørelsen af, om ansøgeren skal ansættes, eventuelt på særlige vilkår, f.eks. ved en aftale om fritagelse for dagpengeforpligtelsen efter dagpengelovens § 12.

Lignende bestemmelser som funktionærlovens og dagpengelovens findes i sømandsloven, medhjælperloven og lærlingeloven. Det her anførte kan således anses som udtryk for en almindelig retsgrundsætning, der dog uden for de lovdækkede områder må ses i lyset af arbejdsgiverens ret til frit at ansætte den arbejdskraft, han finder passende, den såkaldte ledelsesret.

Der kan være grund til at understrege, at oplysningspligten og retten til at kræve dokumen-

[Arbejdsministeren]

tation i form af lægelige udtalelser om helbredsundersøgelser må anses for at være begrænset til det, der kan betragtes som væsentligt i den aktuelle ansættelsessituation.

Spm. nr. S 583 Til *socialministeren* (11/2 88) af:**Bente Søltøft (SF):**

»Hvor mange procent udgjorde det normale børnebidrag (faderens bidrag) af den gennemsnitlige daginstitutionstakst i årene 1968, 1973, 1978, 1983 og 1988?«

Begrundelse

Eneforsørgere rammes i særlig grad af de sti-

gende daginstitutionspriser, og størrelsen af normalbidraget synes ikke at stå i forhold til de faktiske udgifter, det medfører at have børn.

Svar (22/2 88):**Socialministeren** (Mimi Stilling Jakobsen):

Det normale børnebidrags procentvise andel af daginstitutionstaksten for henholdsvis vuggestue og børnehave fremgår af vedlagte opgørelse fra Socialstyrelsen.

Når besvarelsen ikke konsekvent følger de i spørgsmålet nævnte opgørelsesår, skyldes det, at der ikke blev indsamlet oplysninger om institutionstakster i 1973, og at de gennemsnitlige takster på landsbasis endnu ikke foreligger for 1988.

Bilag

Udviklingen i det normale børnebidrag og taksterne for ophold i vuggestuer og børnehaver 1967/68-1987

Opgørelsesår	Det normale børnebidrag (kr. pr. måned)	Takster for ophold i (kr. pr. måned)		Det normale børnebidrag i pct. af takster for	
		Vuggestue	Børnehave	Vuggestuer	Børnehaver
1967-68	165	176	99	94	167
1971-72	206	346	184	60	120
1978	358	641	395	56	91
1983	530	1.006	718	53	74
1987	598	1.168	856	51	70

Spm. nr. S 585 Til *kultur- og kommunikationsministeren* (11/2 88) af:**Jane Oksen (FP):**

»Kan ministeren oplyse, om der er planer om at ændre folkebibliotekslovens § 6, og om ministeren er villig til at forlænge de dispensationer, der allerede er givet til deltidsbibliotekerne?«

Begrundelse

Deltidsbibliotekskommunerne Avlum-Haderup, Holmsland, Thyborøn-Harboør, Trehøje og Vinderup i Ringkøbing Amt har alle skrevet til Kultur- og Kommunikationsministeriet

og påpeget urimelighederne i at skulle overgå til heltidsåbning af bibliotekerne, idet det vil påføre kommunerne betydeligt forøgede udgifter. I tider, hvor man taler om offentlige besparelser, må det vel være rimeligt at forlænge dispensationsmulighederne, idet der, siden regeringen tiltrådte, er sket en forøgelse af de kulturelle udgifter med 20 pct.

Svar (23/2 88):**Kultur- og kommunikationsministeren** (H. P. Clausen):

Ansøgninger om dispensation fra bestemmelserne om overgang til heltidsbetjening i folkebibliotekslovens § 6 er hidtil blevet behandlet efter »Retningslinier for meddelelse af dis-

[Kultur- og kommunikationsministeren]

pensation for deltidsbibliotekskommuner«, udsendt af kulturministeren den 5. oktober 1984.

En del af disse dispensationer er imidlertid udløbet pr. 1. januar i år, og resten udløber pr. 1. januar 1989.

Dette forhold har allerede givet mig anledning til at optage ministeriets dispensationspraksis inden for de gældende retningslinier til fornyede overvejelser med det mål, at kommunerne ikke får pålagt noget udgiftspres fra statens side i de kommende år.

Spm. nr. S 586

Til *socialministeren* (11/2 88) af:

Jane Oksen (FP):

»Vil ministeren fortolke begrebet en rimelig bolig, som det udtrykkes i bistandslovens § 37, hvor der henvises til, at hvis boligudgiften efter en samlet bedømmelse af familiens størrelse og forhold i øvrigt skønnes at være for høj og der kan fremskaffes en rimelig og billigere bolig, udgør udgifterne til denne grundlaget for bolig-tillægget, og kan ministeren oplyse, hvad der er maksimumlejen for et værelse til en enlig ikke-forsørger, samt hvor høje huslejer kommunerne må betale for at skaffe bolig til f.eks. flygtninge, der efter integrationsperioden er overgivet til kommunernes forsørgelse?«

Begrundelse

I Skjern Kommune har Dansk Flygtningehjælp og Skjern Kommune været i strid om huslejeniveauet, idet kommunen har underkendt de lejekontrakter for flygtninge, som Flygtningehjælpen har forhandlet sig til, fordi huslejen anses for at være for høj. Flygtningehjælpen har anket sagen til amtsankenævnet.

Borgmesteren i Skjern Kommune har udtrykt, at med den høje husleje skal flygtninge have så stor en bistandshjælp, at det ikke vil kunne betale sig for dem at arbejde, hvorved de aldrig bliver integreret i samfundet. I en periode på 5 år dækker staten jo alle udgifter for flygtningene, men borgmesteren understreger, at det ikke kan være et spørgsmål om, hvem der skal betale.

Svar (18/2 88):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Der er ikke givet nærmere retningslinier for forståelsen af begrebet en rimelig bolig som anvendt i bistandslovens § 37, stk. 3. Der må efter Socialministeriets opfattelse ses på boligens størrelse, om der er en rimelig sundhedsmæssig standard, og om standarden i øvrigt er rimelig efter danske forhold.

Ved leje af enkeltværelser accepteres normalt højest en månedlig leje på 1.500 kr. og en pris pr. kvadratmeter på 1.200 kr. årligt, inkl. el, varme og indvendig vedligeholdelse.

Socialministeriet har ikke oplysninger om boligudgiften for flygtninge, som kommunen skaffer bolig til, når de efter integrationsperioden er overgivet til kommunernes forsørgelse. I langt de fleste tilfælde har Flygtningehjælpen i løbet af integrationsperioden fundet en bolig. For at sikre sig, at huslejeniveauet er rimeligt, betinger Dansk Flygtningehjælp sig normalt, at bopælskommunen vil yde boligsikring og om nødvendigt bevilge pligtlån eller kommunal garanti for lån til depositum i overensstemmelse med reglerne i boligstøtteleven.

Det er rigtigt, jf. bemærkningen i begrundelsen, at de nye kontanthjælpsregler i enkelte tilfælde kan give meget høje udbetalinger, når hjælpen ydes efter § 42 og familien har en stor boligudgift og mange børn. Det gælder for både danskere og flygtninge. Dette problem overvejes i Socialministeriet.

Spm. nr. S 587

Til *skatteministeren* (11/2 88) af:

Ejner Larsen (SF):

»Har ministeren via Budgetdepartementet fået forelagt en rapport udarbejdet i december 1986 af en arbejdsgruppe nedsat af Kommunernes Landsforening vedrørende forslag til at effektivisere tvangsinddrivelsen af de offentlige udestående fordringer, herunder skatterestancerne m.v.? Og i bekræftende fald bedes ministeren oplyse, hvilke lovinitiativer ministeren har taget eller agter at tage for at få inddrevet de store og voksende restancer til staten og kommunerne.«

Begrundelse

Det er ikke rimeligt, at samfundet har store tilgodehavender i form af skatter og afgifter, samtidig med at læger nu tilsyneladende skal til at nægte visse syge mennesker behandling.

Svar (22/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Jeg kan oplyse, at jeg er bekendt med den omtalte rapport fra Kommunernes Landsforening, og at regeringen overvejer, hvordan restancerne til det offentlige kan nedbringes. Regeringen har imidlertid ikke taget endelig stilling til eventuelle lovinitiativer.

Spm. nr. S 588

Til *skatteministeren* (11/2 88) af:

Ejner Larsen (SF):

»Vil ministeren oplyse størrelsen pr. december 1987 af følgende restancer, der opkræves og inddrives af skattevæsenet og toldvæsenet: personskatterestancer (B- og restskat, tillægsskat og særlig indkomstskat m.v.), restancer af indeholdt A-skat, selskabsskatterestancer, de samlede skatterestancer afgangsført som uerholdelige i perioden 1982–1987, de indregnede restskatter for indkomståret 1986 (jf. kildeskattelovens § 61, stk. 3) samt restancer vedrørende told og forbrugsafgifter (moms m.v.)?«

Begrundelse

Det er ikke rimeligt, at samfundet har store tilgodehavender i form af skatter og afgifter, samtidig med at læger nu tilsyneladende skal til at nægte visse syge mennesker behandling.

Svar (22/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Statsskattedirektoratet har oplyst følgende vedrørende størrelsen ved udgangen af december 1987 af restancer m.v., der opkræves og inddrives af skattevæsenet:

»I. *Restancer af skat m.v.*

Restancerne ved udgangen af december 1987 var:

A-skat	1.158 mio.kr.
Personskat	7.016 mio.kr.
Selskabsskat	1.241 mio.kr.

Beløbene er de akkumulerede restancer for alle kildeskatteår reduceret med, hvad der er afskrevet som uerholdeligt eller forældet. De anførte beløb er den formelle bogførte restance. De reelle restancer, det vil sige de restancer, som reelt er under inddrivelse, ligger på et betydeligt lavere niveau.

Om de enkelte restancebeløb skal kort bemærkes følgende:

A-skat

I tiden fra 1982 har den samlede A-skatterestance udgjort godt 1 mia. kr. I samme periode er A-skatten steget væsentligt – fra 103 mia. kr. til 161 mia. kr. Restanceprocenten har derfor været faldende.

Personskat

Restskat over 5.000 kr. opkræves efter de nu gældende regler i 3 rater i månederne september, oktober og november, og dette medfører, at personskatterestancen ligger relativt højt ved årets udgang.

Ordningen med fremrykket årsopgørelse blev ledsaget af ændrede opkrævningsterminer for restskat over 5.000 kr. Som følge af denne omlægning steg den samlede personskatterestance i 1985–86, men det har også spillet ind, at der i efteråret 1985 blev opkrævet en bunden opsparing på ca. 1,6 mia. kr.

Når der bortses fra virkningen af den tekniske omlægning i 1985, har restanceprocenten på personskatteområdet været nogenlunde uændret (se vedlagte bilag).

Selskabsskat

Selskabsskatten opkræves som hovedregel i november måned, og restancen ved årets udgang er derfor atypisk.

I øvrigt viser undersøgelser i Statsskattedirektoratet, at den reelle restance af selskabsskat ligger på et langt lavere niveau end den bogførte restance. Der skal således tages hensyn til, at restancer af ganske kortvarig karakter udgør omkring 15 pct. af den samlede restance, at omkring 40 pct. af restancen hidrører fra takserede ansættelser, det vil sige situationer, hvor selvangivelse ikke er indsendt, og hvor skattevæsenet derfor har ansat indkomsten skønsmæssigt, at der er givet henstand med mindst 15 pct. af restancen, og at omkring 10 pct. af restancen er anmeldt i konkursboer og lignende.

Skønsmæssigt opgjort ligger den reelle restance af selskabsskat under 250 mio. kr. ved udgangen af 1987.

II. Indregnet restskat samt afgangsførte skatterestancer

Hverken indregnet restskat eller de afgangsførte skatterestancer skal medregnes i den samlede skatterestance.

Restskat for indkomståret 1986, der er indregnet i forskudsskatten for 1988, udgør 1.477 mio. kr.

[Skatteministeren]

Som følge af opkrævningsmetoden vil langt hovedparten blive betalt.

I perioden 1982-87 er der afgangsført følgende skatterestancer:

Personskat:	1982:	222 mio.kr.
	1983:	361 mio.kr.
	1984:	258 mio.kr.
	1985:	391 mio.kr.
	1986:	365 mio.kr.
	1987:	530 mio.kr.
	I alt:	2.127 mio.kr.
A-skat:	1982:	122 mio.kr.
	1983:	195 mio.kr.
	1984:	201 mio.kr.
	1985:	169 mio.kr.
	1986:	189 mio.kr.
	1987:	193 mio.kr.
	1982-1987:	1.069 mio.kr.

Selskabsskat: 1987: 350 mio.kr.

Afgangsførelsen sker som følge af skattekravenes forældelse – det gælder rent skønsmæssigt $\frac{1}{3}$ af afgangsførelsen – eller fordi der er tale om foreløbig uerholdelighed, der foreligger, hvor skattekravet består, men hvor restancen aktuelt ikke kan inddrives. Erfaringen viser, at der efterfølgende indgår betydelige beløb.

Tages der yderligere hensyn til den bevillingsmæssige eftergivelse, kan det opgøres, at det endelige skattetab ligger på omkring 3 promille af den samlede skatteudskrivning.»

Jeg kan i det hele henholde mig hertil.

Med hensyn til told og forbrugsafgifter kan oplyses, at de samlede told- og afgiftsrestancer pr. 31. december 1987 udgjorde 3.670 mio. kr. I perioden 1982-87 er 1.422 mio. kr. endvidere afskrevet som uerholdelige.

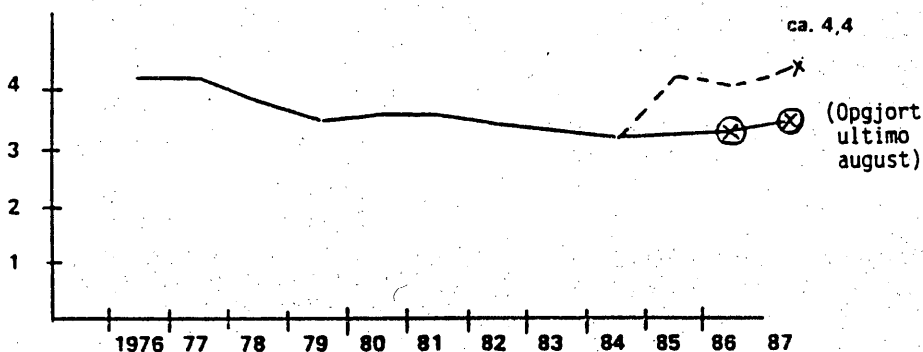
Bilag

Januar 1988

STATSSKATTEDIREKTORATET

Personskatterestancen i forhold til udskrivningen af personskat

Restance-
procent

Noter: Restanceprocenten er forholdet mellem restancen ultimo året og slutskatten 2 år før. For 1985, 1986 og 1987 dog slutskatten 1 år før.

Stigningen i 1985 skyldes den fremrykkede opkrævning af de store restskatter. En opgørelse pr. ultimo august 1986 viser en restanceprocent på 3,3 (markeret med x) og pr. august 1987: 3,4.

Spm. nr. S 592

Til skatteministeren (12/2 88) af:

Behnke (FP):

»Hvilke personalemæssige og lønomkostningsmæssige konsekvenser har det for de lokale skattemyndigheder, at befolkningen gene-

relt har besvær med selvangivelsen og derfor må søge hjælp hos skattevæsenet?»

Begrundelse

I en forsideartikel i Berlingske Tidende den 28. januar 1988 kunne det oplyses, at Statsskatte- direktoratet har planer om at rationalisere 40

[Behnke]

pct. eller 3.500 personer væk i skattevæsenet, fordi meget arbejde i dag foretages centralt og pr. edb.

Når skattemyndighedernes forenklinger af selvangivelsen og Folketingets vedtagelse af svært forståelige regler medfører, at mange skatteydere må søge hjælp hos skattevæsenet ved udfyldelse af selvangivelsen, ønsker spørgeren oplyst, hvordan det harmonerer med ønsket om at reducere i personalet, og hvilken indflydelse det har på ministerens konti for merarbejde og overarbejde.

Svar (22/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

De kommunale skattemyndigheders serviceopgaver over for borgerne med hensyn til vejledning om selvangivelsens udfyldelse har traditionelt medført en spidsbelastning for disse myndigheder i tiden op til fristen for selvangivelsens indlevering. Skatteministeriet har ingen oplysninger om de personalemæssige omkostninger herved, idet disse afholdes af kommunerne. Det vil være naturligt, såfremt vejledningsopgaven for de kommunale skattemyndigheder i år har været mere omfattende end sædvanligt i forbindelse med den første selvangivelse efter skattereformens regler. Det betragter jeg imidlertid som et forudsigeligt overgangsfænomen i forbindelse med indførelsen af nye regler.

På lidt længere sigt anser jeg det for realistisk, at der kan opnås visse personalebesparelser, ikke blot i Statsskattedirektoratet, men også i de kommunale skatteforvaltninger som følge af regelforenklingsbestrebelse og den fortsatte udvikling af edb-anvendelsen i ligningsarbejdet. Jeg vil dog gerne understrege, at det er helt op til kommunerne at tage stilling til personaleudviklingen i de kommunale skatteforvaltninger.

Jeg vil ligeledes understrege, at det er Berlingske Tidendes egen vurdering, når det i avisen anføres, at der ved rationaliseringer kan spares 3.500 stillinger i de kommunale skatteforvaltninger i de kommende fem år.

Spm. nr. S 593

Til *skatteministeren* (12/2 88) af:

Behnke (FP):

»Hvorledes vil det blive muligt med skattelettelser, hvis det er regeringens politik, at besparelser skal udbetales til de offentligt ansatte som overskudsdeling?«

Begrundelse

Regeringen har markedsført den idé, at offentligt ansatte skal have overskudsdeling. Hvis personer ansat i den offentlige sektor kan gøre et stykke arbejde bedre og hurtigere og derved spare penge i forhold til de fastsatte budgetter og disse besparelser så blot udbetales til personalet, har spørgeren svært ved at se, hvordan det nogen sinde bliver muligt for regeringen at lave skattelettelser.

Svar (19/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Jeg er enig med spørgeren i, at besparelser på de offentlige budgetter ikke er egentlige besparelser, i det omfang disse besparelser udbetales til de offentligt ansatte som overskudsdeling. Dette er da heller ikke regeringens politik.

Hvad angår ideen om, at offentligt ansatte skal have overskudsdeling, kan jeg kun sige, at det er meget usikkert, hvad et eventuelt lovforslag vil komme til at indeholde. Der er mange problemer i denne forbindelse, der først skal afklares. Jeg vil som regeringens opfattelse gerne understrege, at der kun kan blive tale om skattelettelser, såfremt der sker en kraftig forbedring af betalingsbalancen samt et stop for væksten i de offentlige udgifter.

Spm. nr. S 594

Til *skatteministeren* (12/2 88) af:

Behnke (FP):

»Hvilke initiativer har ministeren taget for at forberede udligningen af det danske skatte- og afgiftsniveau i forhold til det øvrige EF i 1992?«

Begrundelse

Danmark har ved underskrivelsen af EF-pakken forpligtet sig til at have sit skatte- og afgiftsniveau harmoniseret med det øvrige EF i 1992. Vi skriver nu 1988. Der er altså 4 år tilbage, før de danske afgifter skal være tilpasset EF-niveau.

[Behnke]

Da Danmark på de fleste områder har langt højere skatter og afgifter end det øvrige EF, tager det en vis tid at aftrappe skatterne og afgifterne. Ministeren må efter spørgerens opfattelse have en plan for, hvordan dette projekt skal gennemføres over de næste 4 år.

Svar (18/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

I 1985 blev det på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles vedtaget at opfordre Kommissionen til at udarbejde et program med henblik på inden 1992 at skabe ét stort indre marked. Dette resulterede i, at Kommissionen fremlagde den såkaldte Hvidbog. Herefter blev det på Det Europæiske Råds møde i Milano besluttet at anmode Ministerrådet (finansministrene) om på grundlag af Hvidbogen at se nærmere på, hvilke foranstaltninger der måtte være nødvendige for at gennemføre målsætningen om det fælles marked. Der foreligger således hverken en forpligtelse til en harmonisering af skatte- og afgiftsniveauet eller til iværksættelse af andre konkrete foranstaltninger.

Som det fremgik af min redegørelse til Folketinget af 8. december 1987, befinder drøftelserne af Kommissionens forslag om harmonisering af de indirekte skatter sig på et meget foreløbigt stadium. Først når Den Økonomiske Politiske Komité, som er en embedsmandskomité under ECO/FIN-rådet, har foretaget en undersøgelse af forslagernes økonomiske virkninger, vil Rådet tage stilling til forslagernes videre skæbne. Regeringen vil dog modsætte sig en harmonisering af afgifterne på det grundlag, som er lagt frem af Kommissionen.

Jeg vil gerne tilføje, at det må bero på en misforståelse, når spørgeren hævder, at Danmark ved underskrivelse af EF-pakken har forpligtet sig til en skatte- og afgiftsharmonisering i 1992. Beslutningen om ændringer på dette område kan som hidtil kun ske med enstemmighed på grundlag af forslag fra Kommissionen.

Spm. nr. S 596

Til finansministeren (12/2 88) af:

Behnke (FP):

»Er det stadig regeringens opfattelse, at 1988 kommer til at ende med et underskud på statsfinanserne på 2,5 mia. kr., eller kommer Jyske Banks forudsigtelse på 20 mia. kr. i underskud til at holde stik?«

Begrundelse

Finansministeren kunne ved vedtagelsen af finansloven forudsige, at 1988 vil ende med et underskud på statsfinanserne på 2,5 mia. kr. Siden har først Anders Andersen (V) udtalt, at det bliver et underskud på mindst 10 mia. kr. for 1988 (B.T. den 13. januar 1988), og senest har Jyske Bank ifølge Berlingske Tidende fra den 5. februar i år forudset, at underskuddet for 1988 bliver på ca. 20 mia. kr.

Spørgeren er interesseret i at få oplyst, om de økonomiske forudsætninger har ændret sig så meget, at der er mening i de to spådomme.

Svar (23/2 88):

Finansministeren (Palle Simonsen):

På finansloven er underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet opgjort til 2,5 mia. kr. i 1988. Budgetteringen på finansloven bygger på den konjunkturvurdering, som ligger til grund for Finansredøgørelse 88. Der er ikke siden finansredøgørelsen udarbejdet en ny konjunkturvurdering, der kan danne grundlag for et revideret statsfinanssskøn. Enigheden om EF's budget for 1988 vil dog isoleret set betyde en forringelse af statsfinanserne med ca. 1 mia. kr. i 1988.

Det er planlagt at udsende et nyt statsfinanssskøn til maj måned på basis af en aktuel samfundsøkonomisk vurdering og totalrammedegørelser, som udarbejdes af ministerierne.

Spm. nr. S 599

Til kultur- og kommunikationsministeren (15/2 88) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor der er gået så lang tid, før udvalgsarbejdet om kunstnernes sociale forhold er kommet i gang?«

Begrundelse

For et års tid siden meddelte ministeren i folketingsalen, at en arbejdsgruppe, som et par år havde arbejdet med en udredning af kunstnernes sociale vilkår, nu havde afsluttet sit arbejde, og at der så ville blive nedsat et udvalg, som skulle komme med forslag om forbedring af disse vilkår.

[Ingerlise Koefoed]

Spørgeren, der siden 1980 gentagne gange har stillet spørgsmål om den dårlige behandling, som kunstnere, der er på bistandshjælp eller dagpenge, er udsat for, havde forventet, at udvalgsarbejdet nu langt om længe ville komme i gang og være afsluttet, så et forslag kunne vende tilbage og blive behandlet i Folketinget. Det er derfor med forbavselse, at spørgeren har modtaget ministerens svar på spørgsmål nr. S 505, hvoraf det fremgår, at udvalget først nu, et år efter at det blev bebudet i folketingssalen, er blevet nedsat, og at det først har holdt sit første møde den 14. januar 1988.

For kunstnere må denne langvarige udsættelse af en afgørelse om deres sociale forhold virke påfaldende, og det er vigtigt for spørgeren at understrege, at udvalgsarbejdet bør være afsluttet så hurtigt som overhovedet muligt og senest, som ministeren lover i brevet, inden folketingssamlingen 1987-88 er afsluttet i begyndelsen af juni.

Svar (19/2 88):

Kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen):

Efter at det i foråret 1987 var besluttet at nedsætte udvalget, indledtes det forberedende arbejde vedrørende udvalgets nedsættelse og kommissorium m.v. med henblik på, at nedsættelsen kunne finde sted efter sommerferien.

Imidlertid medførte udskrivelsen af folketingsvalget i august måned en udsættelse af arbejdet, således at de berørte organisationer m.v. først i løbet af oktober-november måned kunne udpege deres respektive medlemmer til udvalget. De 15 medlemmer kunne herefter beskikkes den 25. november 1987. Udvalgets første møde afholdtes, så snart det var gørligt, dvs. den 14. januar 1988. Udvalget har indtil nu afholdt 3 møder.

Spm. nr. S 601

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (15/2 88) af:

Annette Just (FP):

»Hvad menes der med udtrykket tyndtbefolkede egne i lov om fritidsundervisning m.v. § 39, nr. 3, hvori der står, at i tyndtbefolkede egne kan deltagerantallet efter amtsrådsbestemmelse nedsættes til 10?«

Begrundelse

§ 39, nr. 3, i lovbekendtgørelse nr. 236 af 24. april 1987 drejer sig om, hvor mange personer der skal være for at påbegynde et aftenskolekursus. Der skal være 12, men der findes en undtagelse hertil, idet der i paragraffen bl.a. står, »at i tyndtbefolkede egne eller i mindre øsamfund kan deltagerantallet efter amtsrådsbestemmelse nedsættes til 10«. Det ønskes derfor oplyst, hvad der menes med tyndtbefolkede, og hvordan en egen defineres. Nordjylland er f.eks. et meget tyndt befolket område, og Blokhus har f.eks. kun 236 beboere.

Hvor stor en befolkning mener ministeren der skal være på en egen, menes der et lokalsamfund, eller hvad?

Svar (24/2 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

I fritidsundervisningslovens § 39 er der givet amtsrådet bemyndigelse til at nedsætte minimumsdeltagerantallet for oprettelse af hold i almen fritidsundervisning for voksne fra 12 til 10 pr. hold, hvor der er tale om tyndtbefolkede egne eller mindre øsamfund.

Som tyndtbefolkede egne eller mindre øsamfund betegnes områder, hvor det ikke vil være muligt på grund af indbyggerantallet eller dets fordeling at oprette hold i almindelige fag med 12 deltagere.

Vurderingen foretages af det pågældende amtsråd på grundlag af indhentede indstillinger fra de kommuner, der ønsker at blive taget i betragtning enten for hele kommunens vedkommende eller for en nærmere afgrænset del af kommunen. Der er ikke i denne forbindelse fra Undervisningsministeriets side udsendt nærmere retningslinier til brug for amtsrådets vurdering.

Det er således pågældende amtsråd alene, der vurderer, hvilke egne i amtsråds kredsen man vil betragte som tyndtbefolkede eller mindre øsamfund, og der kan da de pågældende steder oprettes fritidsundervisningshold med 10 deltagere uden særlig ansøgning i det enkelte tilfælde.

Spm. nr. S 602

Til *arbejdsministeren* (15/2 88) af:

Behnke (FP):

»Vil ministeren redegøre for, hvor langt Arbejdsministeriet og Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen er nået i undersøgelserne mod Sømændenes Forbund?«

Begrundelse

Såvel ministeren som Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen er blevet gjort bekendt med de uregelmæssigheder, der foregår i Sømændenes Forbund og Metal Søfart, med hensyn til korrekt forretningsføring i Maritim Arbejdsløshedskasse. Således har Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen tilbage i april 1987 rettet en meget skarp kritik mod Fiskernes og Sømændenes Maritime Arbejdsløshedskasse, hvoraf det bl.a. fremgår, at kassen optager uretmæssige medlemmer, tilbagedaterer optagelsesbegæring, udbetaler dagpenge til medlemmer, som er afmønstret på andet sted end det, hvor de modtager pengene, osv. Arbejdsløsheds-kassen fik dengang 3 måneder til at bringe tingene i orden. Dette er imidlertid ikke sket ifølge matros Bjarne Nielsen.

Spørgeren er bekendt med, at matros Bjarne Nielsen helt tilbage i november 1986 indbragte sagen for Folketingets ombudsmand. Denne sendte sagen videre til ministeren. Siden har Bjarne Nielsen suppleret oplysningerne om forholdene i Sømændenes Forbund og Metal Søfart gennem flere skrivelser, ligesom han ofte har rykket for et svar.

Det er spørgerens opfattelse, at sagen om Sømændenes Forbund og Metal Søfart passende kan bringes til afklaring nu, hvor ministeren i forhold til a-kassen for Tjenerforbundet alligevel ønsker at få administrationen af a-kasserne strammet op.

Svar (24/2 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringens skrivelse af 28. april 1987 til Maritim Arbejdsløshedskasse.

I skrivelsen gav Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen arbejdsløsheds-kassen pålæg om

- 1) at bringe proceduren for optagelse af nye medlemmer i overensstemmelse med arbejdsløsheds-kassens vedtægter.

Arbejdsløsheds-kassen har klaget til Arbejdsministeriet, der vil træffe en afgørelse i sagen i den nærmeste fremtid.

- 2) at overflytte de medlemmer, som fejlagtigt var optaget i arbejdsløsheds-kassen, til de arbejdsløsheds-kasser, hvor de retmæssigt hørte hjemme.

Arbejdsløsheds-kassen har meddelt Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen, at forholdene er bragt i orden.

- 3) at der fremover kun måtte udbetales dagpenge i udlandet til de medlemmer, som var afmønstret i Det fjerne Østen.

Med henblik på at vurdere, om der var basis for at gøre arbejdsløsheds-kassen økonomisk ansvarlig i forbindelse med de udbetalinger, som havde fundet sted i udlandet, pålagde direktoratet endvidere arbejdsløsheds-kassen, at den skulle gennemgå de udbetalinger, som havde fundet sted i Det fjerne Østen i de seneste fem år, og orientere direktoratet herom.

Maritim Arbejdsløsheds-kasse indbragte pålægget for Arbejdsministeriet, som tiltrådte direktoratets afgørelse i skrivelse af 3. november 1987. Arbejdsløsheds-kassen har efterfølgende klaget til Folketingets ombudsmand, hvor sagen for tiden er under behandling.

Det givne pålæg er imidlertid blevet fastholdt, og direktoratet har med nogen forsinkelse modtaget de ønskede oplysninger vedrørende udbetalingerne i Det fjerne Østen.

På baggrund af dette materiale har direktoratet pålagt arbejdsløsheds-kassen at fremkomme med en nærmere begrundelse for udbetalingerne til en række medlemmer.

Sagens videre forløb afventer denne tilbagemelding fra arbejdsløsheds-kassen.

Jeg skal endelig bemærke, der ingen sammenhæng er mellem undersøgelserne vedrørende Maritim Arbejdsløsheds-kasse og vedrørende Tjenernes, Musikernes og Artisternes Arbejdsløsheds-kasse. Der foregår løbende tilsyn med arbejdsløsheds-kassernes udbetalinger af dagpenge m.v.

Uregelmæssighederne i Maritim Arbejdsløsheds-kasse blev konstateret under direktoratets kontrolbesøg i arbejdsløsheds-kassen i 1986 og 1987. Sådanne kontrolbesøg er et led i det almindelige tilsyn med arbejdsløsheds-kasserne.

Spm. nr. S 603

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (15/2 88) af:

Stillinger (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvorfor rørsmedelærlinge skal nøjes med 8 timer til deres svendep prøve, og hvad agter ministeren at gøre for at bringe denne svendep prøve på linje med kleinsmedelærlingenes?«

Begrundelse

Det virker urimeligt, at unge mennesker, som gennem 3½ år har gennemgået en uddannelse, kun får 8 timer til deres svendep prøve. Unge med andre metaluddannelser, f.eks. kleinsmedeuddannelsen, har 1 uge til at klare svendep prøven i. Det bør derfor tilstræbes, at rørsmedelærlingene også får 1 uge til deres svendep prøve.

Svar (24/2 88):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

I henhold til lærlingelovens § 12 afsluttes lærlinguddannelsen med en svendep prøve eller, hvis en sådan ikke er fastsat, anden for faget godkendt prøve.

Svendep prøven afholdes i henhold til svendep prøveregulativ, jf. lærlingelovens § 15.

Det relevante faglige udvalg indstiller forslag til svendep prøve. Dette sendes til udtalelse i Lærlingerådet og godkendes i Undervisningsministeriet.

De nærmere regler, herunder indholdet af svendep prøverne, er således udarbejdet og indstillet af de faglige udvalg, der er paritetisk sammensat af arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne inden for faget, jf. § 24 i lærlingeloven, og der er ikke praksis for, at ministeriet går ind i en fagligt indholdsmæssig diskussion heraf.

Udgifterne ved svendep prøvens afholdelse bæres ikke af ministeriet, men via læremesterens svendep prøvegebyr og de respektive arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer.

Det er ministeriets opfattelse, at initiativer til ændring i svendep prøver, herunder varighed, bør tages af de faglige udvalg.

Spm. nr. S 604

Til *arbejdsministeren* (15/2 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at der i Arbejdsministeriet findes en udarbejdet plan vedrørende indførelse af en generel pensionsordning på arbejdsmarkedet?«

Begrundelse

Det burde være bedst i overensstemmelse med regeringens målsætning, at en større pensionsopsparing ikke skal opfattes som en forøgelse af skattetrykket, og at den enkelte opsparer i videst muligt omfang opnår indflydelse på, hvorledes opsparingen skal foretages. Hvordan og hvorledes regeringen vil finde nye veje til at fratage borgerne de sidste rester efter verdens højeste skattetryk, står indtil videre hen i det uvisse. Det bør naturligvis være en frivillig sag at gå ind i en pensionsopsparing, men også på det felt ser det ud til at regeringen ikke er enig med Fremskridtspartiet.

Svar (23/2 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

På baggrund af de positive tilkendegivelser, som arbejdsmarkedets parter fremkom med på treparts mødet den 9. februar, har regeringen besluttet at nedsætte et arbejdsmarkedspensionsudvalg.

Inden nedsættelsen af udvalget har regeringen gjort sig forskellige overvejelser om udvalgets opgaver og en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af den proces, et sådant udvalgsarbejde er.

Der er i overensstemmelse hermed alene udarbejdet papirer, der kan danne grundlag for tilrettelæggelsen af drøftelserne i Arbejdsmarkedspensionsudvalget.

Det er imidlertid op til Arbejdsmarkedspensionsudvalget, om det ønsker at følge den plan om processen, som er udarbejdet.

Jeg vil på denne baggrund understrege, at der *ikke* er udarbejdet nogen plan vedrørende indførelse af en generel pensionsordning på arbejdsmarkedet.

Spm. nr. S 605

Til *arbejdsministeren* (15/2 88) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren redegøre for, i hvilket omfang den enkelte pensionsopsparer i en fremti-

[Pia Kjærsgaard]

dig generel pensionsordning selv får indflydelse på, hvor pensionsopsparingen skal finde sted?»

Begrundelse

Det burde være bedst i overensstemmelse med regeringens målsætning, at en større pensionsopsparing ikke skal opfattes som en forøgelse af skattetrykket, og at den enkelte opsparer i videst muligt omfang opnår indflydelse på, hvorledes opsparingen skal foretages. Hvordan og hvorledes regeringen vil finde nye veje til at fratage borgerne de sidste rester efter verdens højeste skattetryk, står indtil videre hen i det uvisse. Det bør naturligvis være en frivillig sag at gå ind i en pensionsopsparing, men også på det felt ser det ud til at regeringen ikke er enig med Fremskridtspartiet.

Svar (23/2 88):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 604, hvorefter regeringen ikke har nogen plan vedrørende en fremtidig generel pensionsordning.

På den baggrund er spørgsmålet af hypotetisk karakter, og jeg ser mig derfor ikke i stand til at besvare det.

Spm. nr. S 607

Til **boligministeren** (15/2 88) af:

Merethe Due Jensen (KRF):

»Kan ministeren oplyse, om en momsregistreret erhvervsudlejer kan pålægge huslejen 2,5 pct. afgift som følge af omlægningen af arbejdsmarkedsbidrag, hvis forslag til lov om huslejestop bliver vedtaget?»

Begrundelse

Ifølge lov om arbejdsmarkedsbidrag § 2 skal erhvervsudlejere, der frivilligt har ladet sig momsregistrere, betale det nye arbejdsmarkedsbidrag på 2,5 pct. bl.a. af erhvervshuslejeindtægter.

Der bør derfor skabes klarhed over, om denne merudgift for erhvervsudlejer kan lægges på erhvervshuslejen, dels af hensyn til den nugældende huslejelov, dels af hensyn til udsigten til vedtagelsen af et huslejestop.

Svar (22/2 88):

Boligministeren (Kofod-Svendsen):

Ifølge § 2, stk. 3, i forslag til lov om midlertidigt huslejestop for erhvervslejemål kan udlejer kræve lejeforhøjelser som følge af stigninger i skatter og afgifter m.v., jf. §§ 50 og 51 i lov om leje.

Som jeg har tilkendegivet over for Boligudvalget i min besvarelse af Boligudvalgets spørgsmål 8 (L 178 - bilag 9), påhviler det nævnte arbejdsmarkedsbidrag ifølge lovgivningen herom virksomheden som sådan, hvorfor bidraget ikke umiddelbart kan overvælttes på lejerne i en ejendom efter lejelovens §§ 50 og 51. En sådan overvæltning forudsætter, at afgiften hviler på ejendommen.

Der er således hverken i henhold til den nugældende lejelov eller i henhold til lovforslaget om huslejestop adgang til at kræve afgiften betalt af lejerne i ejendommen. Der er imidlertid ingen bestemmelser - hverken i lejeloven eller i lovforslaget - som hindrer lejer og udlejer i at aftale, at lejer betaler afgiften. Udlejer vil imidlertid i så fald ikke kunne bruge lejelovgivningens bestemmelser til at gennemtvinge betalingen.

Spm. nr. S 608

Til **kirkeministeren** (15/2 88) af:

Povl Brøndsted (V):

»Finder ministeren det acceptabelt, at der til en række menighedsråd stilles åbenlyst urimelige arbejdsmiljøkrav vedrørende forholdene på landsbykirkegårde?»

Begrundelse

Der er i den seneste tid i medierne, bl.a. i fjernsynsudsendelsen »Landet rundt« fredag den 12. februar d.å., omtalt eksempler på, at menighedsråd ved små landsbykirker af arbejdsmiljømyndighederne er blevet stillet over for krav om helt uforholdsmæssige investeringer for at opfylde arbejdsmiljølovens krav til bad, toilet og lign. til gravere.

Svar (19/2 88):

Kirkeministeren (Mette Madsen):

Problemerne omkring etablering af arbejdsmiljøforanstaltninger for gravere ved landets ca. 1.600 landsbykirkegårde er ikke nye.

[Kirkeministeren]

De blev i 1981 drøftet i et udvalg, der er nedsat i Kirkeministeriet med repræsentanter for de berørte organisationer. Baggrunden var, at man havde konstateret, at arbejdsmiljølovgivningens regler med hensyn til velfærdsforanstaltninger kun var fulgt meget få steder.

Efter indstilling fra udvalget og med Direktoratet for Arbejdstilsynets tilslutning udsendte Kirkeministeriet den 26. april 1982 et cirkulære om afholdelse af ekstraordinære provstesyn vedrørende arbejdsmiljømæssige forhold på landsbykirkegårde. Cirkulærets formål var dels at skabe et overblik over de bestående forhold, dels at tilkendegive, hvad der som minimum måtte tilstræbes af velfærdsforanstaltninger med hensyn til omklædnings- og garderobeforhold, vaskemuligheder, toiletforhold og opholds- og spiserum.

På grundlag af synsrapporterne opgjorde ministeriet i 1984, at en etablering af minimumskravene i førnævnte cirkulære ville medføre en udgift for folkekirken af størrelsesordenen mindst 100 mio. kr. Under hensyn til det umulige i at afholde en sådan udgift på én gang optog Kirkeministeriet forhandling med organisationerne og Direktoratet for Arbejdstilsynet om etablering af en overgangsordning. Forhandlingerne resulterede i, at der ved Kirkeministeriets cirkulære af 15. maj 1985 om iværksættelse af arbejdsmiljømæssige foranstaltninger på landsbykirkegårde blev adgang til at fordele arbejderne over en årrække, således at de som hovedregel skal være afsluttet inden udgangen af 1990. Det blev i den forbindelse aftalt med Direktoratet for Arbejdstilsynet, at de lokale kredse i perioden indtil 1990 ikke afgiver påbud, medmindre forholdene kan karakteriseres som helt uacceptable. Jeg har kendskab til ét tilfælde, hvor dette er sket.

Cirkulæret giver udtrykkeligt muligheder for dispensationer. For det første kan man søge Arbejdstilsynets lokale kreds om forlængelse af tidsperioden ud over 1990, hvis økonomiske grunde gør det umuligt at gennemføre arbejderne inden dette tidspunkt. For det andet kan menighedsråd ved kirker, hvor fredningsmæssige, bygningsmæssige eller æstetiske hensyn gør det umuligt eller urimeligt at opfylde kravene, optage forhandling med Arbejdstilsynets lokale kreds og de lokale bygningsmyndigheder med henblik på at finde en hensigtsmæssig løsning.

I begge situationer gælder, at menighedsrådet, hvis ansøgningen afslås eller en rimelig løsning ikke kan findes, kan overlade til Kirkeministeriet at anke tilsynskredsens afgørelse og at forhandle med Direktoratet for Arbejdstilsynet.

Siden udsendelsen af cirkulæret den 15. maj 1985 har ministeriet kun fået forelagt en enkelt sag, hvor man ikke lokalt kunne opnå enighed. Dette tager jeg som udtryk for, at ordningen stort set fungerer tilfredsstillende, og at man lokalt tilpasser sig på fornuftig vis. Man må nemlig ikke glemme, at karakteren af gravernes arbejde gør, at det er et aldeles rimeligt krav, at der på kirkegårde findes acceptable arbejdsmiljømæssige forhold.

Spm. nr. S 610

Til *trafikministeren* (16/2 88) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til at lade »M/F Sjælland« blive museumsskib med hjemhavn i Korsør?«

Begrundelse

Hvis der bygges en fast forbindelse over Storbælt, som medfører, at færgerne forsvinder fra Korsør, har det fra flere sider været anført, at »M/F Sjælland« ville være udmærket som museumsskib for tiden med færgefart i Danmark.

Svar (23/2 88):

Trafikministeren (Nør Christensen):

Med henblik på at bevare »M/F Sjælland« som museumsskib har DSB påbegyndt restaureringen af færgen. Restaureringen bliver foretaget på en sådan måde, at færgen bliver fleksibel, hvilket betyder, at færgen kan flyttes.

Færgen påregnes således med mellemrum flyttet fra én by til en anden. Korsør er en interessant mulighed og vil indgå i det videre planlægningsarbejde. I den første periode er færgen planlagt placeret i Københavns Havn.

Spm. nr. S 611

Til *udenrigsministeren* (16/2 88) af:

Birgitte Husmark (SF):

[Birgitte Husmark]

»Vil Danmark i EF anerkende indgåelse af en fiskeriaftale mellem EF og Marokko, hvis teksten indirekte eller direkte indebærer anerkendelse af marokkansk overhøjhed over Vest-Sahara?«

Svar (24/2 88):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Efter Romtraktatens bestemmelser er Fællesskabet ikke kompetent til at tage stilling til spørgsmål om territorial afgrænsning.

Fællesskabets fiskeriaftaler med tredjelande indgås derfor i overensstemmelse med principperne i De Forenede Nationers Havretskonvention og andre folkeretlige regler og omfatter efter disse regler områder under den deltagende tredjestats overhøjhed eller jurisdiktion. Fællesskabet tager ikke stilling til Vestsaharakonflikten og præjudicerer derfor ikke på nogen måde spørgsmålet om territorial afgrænsning.

En aftale mellem Fællesskabet og Marokko om adgang til for fiskere fra Fællesskabet at drive fiskeri i områder under Marokkos overhøjhed eller jurisdiktion er ikke et udtryk for Fællesskabets anerkendelse af marokkansk overhøjhed over Vestsahara.

Spm. nr. S 613

Til skatteministeren (17/2 88) af:

Rahbæk Møller (SF):

»Vil ministeren sikre, at studiegældsramte, der får rentetilskud, ikke får et skattesmæk, fordi rentetilskud beskattes som personlig indkomst og ikke – som rimeligt er – som kapitalindkomst?«

Begrundelse

Formålet med overhovedet at beskatte rentetilskud er, at det er en hjælp til betaling af renteutgifter, og da renteutgifter er fradragsberettede, bør fradraget naturligvis ophæves for den del af renteutgifterne, som dækkes af rentetilskud. Derfor bør den skattemæssige værdi af henholdsvis fradrag og tilskud være ens.

Skattevæsenet betragter imidlertid rentetilskud som personlig indkomst. Derved beskattes det med op til 68 pct., mens rentefradraget kun giver en rabat på ca. 52 pct. Modtagere af rentetilskud får derved et utilsigtet skattesmæk.

Spørgsmålet om beskatning af rentetilskud indgik i forhandlingerne om lov om gældssanering og rentetilskud. Spørgeren har derfor tidligere rejst spørgsmålet over for undervisnings- og forskningsministeren, der har erklæret sig enig i spørgerens opfattelse og lovet at rette en fornyet henvendelse til skatteministeren for at bringe forholdet i orden.

Spørgeren håber derfor, at skatteministeren kan give et positivt svar på det stillede spørgsmål.

Svar (24/2 88):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Efter lov om gældssanering af statsgaranterede studielån yder staten tilskud til tilbagebetaling af statsgaranterede studielån, når en række nærmere betingelser er opfyldt.

Tilskuddet udbetales ikke til tilskudsmodtageren, men overføres direkte til dennes studielånskonto i pengeinstituttet.

Tilskuddet anvendes normalt til at dække ydelser, der forfalder i henhold til afviklingsaftalen med det pågældende pengeinstitut, således at tilskudsmodtageren opnår en hel eller delvis betalingsfritagelse og dermed en likviditetslettelse. Tilskuddet fordeles på renter og afdrag i overensstemmelse med den mellem pengeinstituttet og låntager indgåede aftale.

Loven om gældssanering af statsgaranterede studielån er nu blevet afløst af lov om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld. Tilskudsordningen er imidlertid blevet opretholdt og bl.a. udbygget, således at en bredere kreds af låntagere fra og med tilskudsåret 1988-89 kan opnå dette tilskud.

Som det fremgår af ovenstående, er der uanset udtrykket rentetilskud ikke tale om et tilskud, som udelukkende går til dækning af studiegældsrenter. Tilskuddet kan lige så vel dække afdrag på gælden. Fordelingen af tilskuddet på renter og afdrag beror således på afviklingsaftalen mellem låntager og långiver.

I mit svar af 18. februar 1988 til Folketingets Skatte- og Afgiftsudvalg på udvalgets spørgsmål 17 af 4. november 1987 (Alm.del – bil. 40) oplyste jeg, at det omhandlede tilskud måtte betragtes som personlig indkomst.

Et grundprincip i skattereformen er opdelingen af indtægter og udgifter i personlig indkomst og kapitalindkomst. Det omhandlede tilskud kan vanskeligt karakteriseres som en

[Skatteministeren]

kapitalindkomst i lighed med de kapitalindkomstarter, som er nævnt i personskattelovens § 4. Hertil kommer, at der ikke er tale om et tilskud, som udelukkende anvendes til dækning af studieøgelsesrenter.

På den baggrund finder jeg ikke grundlag for at ændre i den skattemæssige behandling af dette tilskud.

Spm. nr. S 615

Til *sundhedsministeren* (17/2 88) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvor stor bemandingen er på de arbejdsmedicinske klinikker og afdelinger i amterne?«

Begrundelse

Ministeren har selv fremført, hvor stor betydning det forebyggende arbejde har for folkesundheden, og arbejdsmiljøet må anses for at være et af de områder, hvor det forebyggende arbejde er en afgørende faktor for befolkningens sundhed – både på kort og lang sigt.

På spørgsmål til indenrigsministeren har det i besvarelsen vist sig, at nogle amtskommuner overhovedet ikke tilnærmelsesvis har opbygget en arbejdsmedicinsk afdeling, som er i stand til at fungere efter den hensigt, der er med oprettelsen af arbejdsmedicinske klinikker eller afdelinger.

Svar (24/2 88):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Sundhedsstyrelsen har i anledning af det stillede spørgsmål oplyst, at arbejdsmedicinske klinikker/ambulatorier er etableret i de 14 arbejdstilsynskredse. I Sønderjyllands, Ringkøbing, Vejle og Københavns Amtskommuner er alene etableret ambulatorier, men en klinik er under etablering i Københavns Amt.

Sundhedsstyrelsen har endvidere oplyst, at der på nuværende tidspunkt er 10 overlægestillinger og 18 andre lægestillinger på de arbejdsmedicinske klinikker. De almindelige personaleoversigter åbner ikke mulighed for at udskille personalet på de arbejdsmedicinske ambulatorier særskilt, idet en del af dette personale også varetager arbejdsopgaver på andre afdelinger.

Etablering af arbejdsmedicinske klinikker og ambulatorier indgår som et led i samarbejdet

mellem sygehusvæsenet og Arbejdstilsynet, hvor Arbejdstilsynet omvendt stiller arbejdsledelsen til rådighed som konsulent for sygehusvæsenet i arbejdsmedicinske og arbejdshygiejniske spørgsmål.

Jeg vil afslutningsvis nævne, at sygehusvæsenets rolle inden for arbejdsmedicin primært er undersøgelse og behandling, mens hovedvægten i det forebyggende arbejde henhører under Arbejdstilsynet.

Spm. nr. S 617

Til *socialministeren* (17/2 88) af:

Behnke (FP):

»Vil ministeren sikre en så lempelig fortolkning af reglerne for tildeling af pensioner, at en pensionist ikke får pensionen reduceret, blot fordi pensionisten har været uheldig i formuleringen af et lånedokument?«

Begrundelse

I ugeavisen Århus Onsdag fra den 10. februar 1988, side 23, omtales en sag, hvor en pensionist i Århus har lavet en låneaftale med sin søn og via en uheldig formulering af tilbagebetalingsklausulen i lånedokumentet bliver straffet i form af reduktion af sin pension.

Pensionisten har formuleret lånet således, at sønnen får nedskrevet lånet med 8.000 kr. om året frem for at få et afdrag på 8.000 kr. om året og så give sin søn en gave på 8.000 kr. om året.

Pensionisten havde henvendt sig til både social- og skattevæsenet og fået grønt lys for låneaftalen. Efterfølgende bliver pensionisten så afkrævet både gaveafgift og får over 10 år sin pension reduceret med 44.000 kr.

Spørgeren vil gerne have ministerens kommentar til muligheden for, at de gældende regler bliver fortolket tilstrækkelig lempeligt til, at man undgår lignende tilfælde.

Svar (24/2 88):

Socialministeren (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg kan naturligvis ikke – hverken gennem fortolkning eller på anden måde – gribe ind i afgørelsen af en konkret sag. Afgørelsen træffes efter lovgivningen af det sociale udvalg (socialforvaltningen) med klageadgang til amtsankennævnet og Den Sociale Ankestyrelse.

[Socialministeren]

Desuden er det gaveafgiftsreglerne, som hører under Skatteministeriet, der i dette tilfælde er lagt til grund for de sociale myndigheders afgørelse om bortgivelse. Men Skattedepartementet har oplyst:

»Den skattemæssige del af spørgsmålet drejer sig om, hvorvidt lån, der ydes fra forældre til børn, er gaveafgiftspligtige efter arve- og gaveafgiftsloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 62 af 6. februar 1987.

I denne anledning skal man bemærke, at efter praksis er rentefri eller lavt forrentede lån, der ydes fra forældre til børn imod et uopsigeligt gældsbevis, en afgiftspligtig gave for så vidt angår den del af lånebeløbet, der udgør forskellen mellem det nominelle beløb og gældsbevisekursværdi. Hvis gældsbeviset imidlertid udformes som et anfordringstilgodehavende, ansættes det til kurs 100, og en lav eller slet ingen forrentning af gælden anses derfor ikke for at være en afgiftspligtig gave.

Er låneaftalen vedrørende et rentefrit lån udformet således, at lånet er uopsigeligt fra kreditors side og nedskrives med 8.000 kr. årligt, der gives som gave fra forældrene til barnet, vil hele lånet allerede ved lånets oprettelse være en afgiftspligtig gave. Skattedepartementet vil dog efter omstændighederne ved ansøgning tillade, at låneaftalen efterfølgende ændres, således at lånet ydes som et anfordringstilgodehavende uden afgiftsmæssige konsekvenser.«

Pensionslovens regler om bortgivelse – der i øvrigt går meget langt tilbage i den sociale lovgivning – skal ses på baggrund af reglerne om indtægtsregulering af pensionerne.

Reglerne søger at sikre, at en pensionist ved at give sin formue eller dele heraf væk, ikke uden videre får en højere social pension, fordi formueindtægten mindskes eller falder helt væk.

Når det er sagt, har reglen næppe den store praktiske betydning i det tilfælde, der henvises til i spørgsmålet.

Det fiktive indtægtsbeløb på 7.360 kr., svarende til 8 pct. af den bortgivne formue, påvirker ikke grundbeløbet, der slet ikke indtægtsreguleres, når pensionisten er over 69 år. Pensionstillægget indtægtsreguleres først, når indtægten overstiger 10.200 kr. i år.

Dette fradragsbeløb bliver i øvrigt hævet betragteligt i de kommende år efter lovforslaget om satsforhøjelserne til pensionerne m.v., der behandles i Folketinget for tiden.

For personlige tillæg er fradragsbeløbet på 10.600 kr. i år, før indtægtsreguleringen begynder.

Så hvis pensionisten ikke har andre indtægter ud over pensionen end det fiktive indtægtsbeløb, sker der ikke noget med denne.

Det er rigtigt, at han på plejehjem kan komme til at betale 60 pct. af sine indtægter – også fiktive indtægter – for opholdet, dog ikke ud over den faktiske pris.

Men det er dog sikret plejehjemsbeboere, at ingen får mindre til rådighed end det såkaldte lommepegebeløb, uanset om de måtte »skylde noget« på grund af bortgivelse.

Kommer pensionisten derimod på et plejehjem, hvor der efter de kommende regler fra 1. januar 1989 skal ske betaling med pensionen – og ikke efter 60-pct.-reglen – beholder pensionisten hele pensionen og betaler selv for ydelserne. Den konkrete bortgivelse vil derfor heller ikke have betydning for pensionens størrelse i dette tilfælde, hvis pensionisten ikke har andre indtægter ud over pensionen.

Så til slut vil jeg sige, at får pensionisten ændret aftalen med skattemyndighederne, vil bortgivelsesreglerne ikke blive anvendt i dette tilfælde, da det jo er det, der er afgørende for anvendelsen af disse regler.

Får han ikke aftalen ændret, vil det som nævnt have begrænsede – om nogen – virkninger på det sociale område.

Spm. nr. S 621

Til *sundhedsministeren* (18/2 88) af:

Jimmy Stahr (S):

»Hvordan kunne man lave en mærkning af stoffer, som idrætsmæssigt betragtes som doping?«

Begrundelse

Flere lægemidler, som i dag kan købes i håndkøb på apotekerne, betragtes ud fra et idrætsmæssigt synspunkt som doping og er forbudt i træning og konkurrencer. En del idrætsfolk kan uskyldigt komme til at bruge stofferne.

Svar (24/2 88):

Sundhedsministeren (Agnete Laustsen):

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at lægemidler, der indeholder stoffer, der betragtes som do-

[Sundhedsministeren]

ping i idrætssammenhæng, vil kunne mærkes efter samme principper som lægemidler, der er optaget på Sundhedsstyrelsens liste over lægemidler, som kan nedsætte evnen til at føre motorkøretøj eller betjene farlige maskiner.

Sidstnævnte lægemidler er mærket med en rød trekant. Lægemidler, der indeholder stoffer, der betragtes som doping, kunne for eksempel mærkes med en diskoskaster overstreget med rødt. Krav om en sådan mærkning vil kunne indføres administrativt i medfør af lægemiddellovens § 6, stk. 2.

Afgrænsningen af, hvilke lægemidler der betragtes som doping i idrætssammenhæng, foretages i Danmark af Dansk Idræts-Forbund (DIF), der udarbejder en såkaldt dopingliste, der i givet fald må inkorporeres i dansk ret. Listen bygger på en af Den Internationale Olympiske Komité (IOC) udsendt oversigt over stofgrupper med dopingvirkning.

Da dopinglisten med jævne mellemrum ændres, må der forudses en del praktiske og administrative vanskeligheder ved at gennemføre den beskrevne mærkningsordning.

Det forekommer endvidere betænkeligt at belaste lægemiddelletiketter, der i forvejen indeholder en stor informationsmængde på meget snæver plads, med krav om »dopingmærkning«. Hvis den oplysning, der ligger i mærkningen, findes at burde følge lægemiddelpakningerne, kunne den fremgå af en fremtidig indlægsseddel.

Der er ikke med ovenstående taget stilling til det grundliggende spørgsmål om, hvorvidt information om doping bør varetages af det offentlige via lægemiddelproducenterne eller af DIF.

Jeg kan henholde mig til Sundhedsstyrelsens oplysninger.

Spm. nr. S 623

Til *justitsministeren* (18/2 88) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvilken kommentar har ministeren til Dansk Politiforbunds oplysninger om, at en læge kan tjene op til 7.000 kr. for et hurtigt kig på ti personer anbragt i detention?«

Begrundelse

Folketinget vedtog jo på grund af dødsfald i detentionerne, at de indsatte skulle være under

lægetilsyn, men spørgeren nægter at tro på, at det var tanken, at dette tilsyn skulle udvikle sig til en fed forretning for lægerne.

Såfremt de oplysninger, Dansk Politiforbund fremsætter i B.T. den 17. februar, er korrekte, bør ministeren efter spørgerens mening overveje en ændring af den praksis, der er blevet indført.

Svar (24/2 88):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

På baggrund af en folketingsbeslutning af 22. maj 1987 blev der med virkning fra den 1. januar 1988 som en forsøgsordning fastsat nye bestemmelser vedrørende anbringelse af spirituspåvirkede personer i politiets detentioner. Den væsentligste nydannelse er en bestemmelse om, at spirituspåvirkede personer, som anbringes i politiets detentioner, som den altovervejende hovedregel skal lægeundersøges.

Tilrettelæggelsen af de omhandlede lægetilsyn sker lokalt i de enkelte politikredse, og rigspolitichefen har over for Justitsministeriet oplyst, at der ikke er fastsat landsdækkende bestemmelser om betaling for dette tilsyn. Betalingen til lægerne sker efter de i øvrigt gældende aftaler.

Rigspolitichefen har endvidere oplyst, at han nøje vil følge, hvorledes nyordningen fungerer i praksis. I den forbindelse vil man også undersøge de økonomiske konsekvenser af nyordningen.

Spm. nr. S 634

Til *miljøministeren* (19/2 88) af:

Margrete Auken (SF):

»Hvad vil ministeren gøre for at forhindre afbrænding på Nordsøen af kemisk affald fra lande, der ikke støder op til Nordsøen?«

Begrundelse

Spanien, Italien, Østrig og Schweiz afbrænder fortsat kemisk affald på Nordsøen. Senest har Spanien anmodet Oslokonventionens medlemslande om deres synspunkter i forbindelse med planerne om at afbrænde 820 t organiske kemikalier. Det spanske affald indeholder ikke halogener, og Spanien er derfor tvunget til at gennemgå en høringsprocedure (prior consultation procedure) under Oslokonventionen.

[Margrete Auken]

Baggrunden for, at Spanien vil afbrænde på Nordsøen og ikke i eget farvand, er en meget stærk lokal modstand. Den spanske regering kaldte i efteråret en tilladelse til at afbrænde spansk affald ud for den nordspanske by Santander tilbage på grund af »bekymring i befolkningen og hensynet til miljøet«. Affaldet blev derefter afbrændt på Nordsøen under demonstrationer fra danske fiskere.

Adskillige firmaer fra Schweiz og Østrig har anmodet det hollandske trafikministerium om tilladelse til at afbrænde kemisk affald via hollandske havne. En del af dette affald er opsamling af affald fra mange små kilder og karakteriseres ved et stort vandindhold (op til 70 pct.), hvilket vil give problemer under afbrændingen.

Italien transporterer ca. 6.000 t affald med skib fra italienske havne til Antwerpen, hvorfra det omlades til Vulcanus II.

Ministeren sagde under EF-EFTA's miljømøde i oktober 1987, at lande uden for Nordsøen ikke skal have tilladelse til at afbrænde på Nordsøen. Denne holdning blev bekræftet af et overvældende flertal i Folketinget den 19. november 1987.

Den danske politik har tilsyneladende ikke gjort indtryk. Afbrænding af affald fra lande uden for Nordsøen nævnes ikke i deklARATIONEN fra Nordsøkonferencen. Nordsølandene enedes dog om, at første prioritet er ikke at give nye tilladelser.

På denne baggrund mener spørgeren, at ministeren må protestere over for Spanien og fastholde over for Belgien og Holland, at der ikke udstedes tilladelse til afbrænding af kemisk affald fra Italien, Østrig og Schweiz.

Svar (24/2 88):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Miljøstyrelsen har fra Oslokommissionens sekretariat modtaget en ansøgning fra Spanien om afbrænding af kemisk affald på Nordsøen.

Oslokonventionens regler om havafbrænding er formelt set endnu ikke trådt i kraft, da Belgien og Spanien mangler at ratificere dem. Konventionens regler om havafbrænding følges dog i praksis.

Efter reglerne skal Oslokommissionen orienteres, såfremt et land vil afbrænde stoffer, der ikke er opført på konventionens »sorte eller grå liste«. Ansøgerlandets oplysninger viderendes herefter til de øvrige konventionspartner, der

inden en nærmere angiven frist kan komme med teknisk-videnskabelige indsigelser.

I den aktuelle sag har Miljøstyrelsen udbedt sig supplerende oplysninger fra de spanske myndigheder. Styrelsen vil herefter på teknisk-videnskabeligt grundlag protestere mod Spaniens planer om afbrænding på Nordsøen.

Jeg vil herudover sende en protest til min spanske ministerkollega.

Jeg har i den anledning kontaktet mine nordiske kolleger med henblik på at fremsende en fællesnordisk protest til den spanske regering.

Jeg vil endvidere kontakte mine belgiske og hollandske kolleger og anmode dem om ikke at udstede nye tilladelser til afbrænding af affald fra lande, der ikke støder op til Nordsøen.

Bortfaldet spørgsmål:

Spm. nr. S 665

Formanden:

Det er meddelt mig, at spørgsmål nr. 665, der er stillet af Poulsgaard (FP) til kultur- og kommunikationsministeren, den 29. februar 1988 er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der dermed er bortfaldet, var sålydende:

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (26/2 88) af:

Poulsgaard (FP):

»Kan ministeren bekræfte avisforlydender om, at man skal betale 200 kr. til Koda, hvis man synger en sang i et forsamlingshus?«

Begrundelse

Det er spørgerens opfattelse, at med den afgift, Koda her forlanger, lægger man gift for det folkelige kulturelle indslag rundt i landets forsamlingshuse. Såfremt disse avisforlydender er rigtige, vil det jo sige, at hvis f.eks. der er sølvbryllup eller fødselsdag og de medbragte sange er opbrugt og man derefter tager en sang fra sangbogen, skal der så erlægges 200 kr. til Koda? Såfremt ministeren svarer bekræftende på dette spørgsmål, må ministeren anstændigvis tage initiativ til at stoppe dette vanvid.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 212:

Forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning, lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet og lov om miljøbeskyttelse. (VVM-vurdering af virkninger på miljøet).

Af miljøministeren (Chr. Christensen).

(Fremsat 18/2 88)

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Helen Beim (S):

Lovforslag nr. L 212 er, som det ganske rigtigt blev sagt for et øjeblik siden, et lovforslag om ændringer af planlovene og miljøbeskyttelsesloven.

I en parentes i titlen står der, at der fremover skal foretages en VVM-vurdering. Dette VVM er altså en ny forklarelse, som nu skal til at glide ind i vores sprog, når vi snakker miljøproblemer. Det er nok på sin plads lige at fortælle, hvad det står for. Det står for »Vurdering af Virkningen på Miljøet«, en VVM-vurdering.

Vi bruger så mange forkortelser til daglig, når vi taler. Jeg kan gætte på, hvornår vi bliver fortrolige med det, så indtil videre tror jeg vi skal kalde tingene ved deres rette navn og kalde miljø for miljø og vurderinger for vurderinger, før vi forkorter det så meget, at vi til sidst ikke er klar over, hvad vi taler om.

Men til lovforslaget. Et af de væsentlige elementer i lovforslaget er, at der fremover skal skelnes mellem projektyper, som skal have en frivillig VVM-vurdering, og projekter, som skal have en obligatorisk vurdering.

I bemærkningerne til forslaget har jeg læst, at den obligatoriske del på nuværende tidspunkt er omfattet af den eksisterende lovgivning inden for miljølovene og inden for planlovene, og dermed skulle denne del af lovforslaget vel ikke give anledning til så meget debat.

Det er langt mere interessant at se, at der også opereres med en frivillig vurdering af miljøet. Hvordan kan man nu være sikker på, at det frivillige princip er nok, når man i bemærkningerne kan se, at det frivillige princip bl.a. skal bruges inden for så vigtige områder som glasindustri, kemisk industri, levnedsmiddelindustri, tekstil-, læder-, træ- og papirindustri, store pro-

jekter som f.eks. feriebyer og hoteller og andre ting?

Jeg kan nok have mine tvivl om, hvorvidt frivilligheden er tilstrækkelig til at sikre, at vi fremover har en grundig lovgivning på området. Det er ingen hemmelighed, at vi Socialdemokrater er skeptiske og på stadig vagt over for, at vore love på ingen måde forringes.

Det er altså nogle nye principper, som skal indføres i planlovene – eller er det? Der er mange spørgsmål, som kan rejses i den forbindelse, og disse spørgsmål skal naturligvis rejses under udvalgsarbejdet, og når udvalgsarbejdet er overstået, skal det stå lysende klart, at lovgivningen på ingen måde er blevet forringet med dette lovforslag, men tværtimod forbedret, således at miljøindsatsen også i årene fremover er forebyggende, hvor man prioriterer indsatsen således, at det er til gavn for det samlede miljø.

Med disse ord vil jeg tilsige, at Socialdemokraterne naturligvis går positivt ind i arbejdet og giver principiel tilslutning til lovforslaget, som det ligger, men der er nogle ting, som nøje skal undersøges undervejs.

Engell (KF):

Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig det forslag, ministeren har fremsat, som nok herhjemme vil få mindre betydning end i nogle andre EF-lande. Således indgår de miljømæssige hensyn allerede i dag med afgørende vægt, når vi taler om størstedelen af de anlæg, som er beskrevet i forslaget. Det er med andre ord ikke bestemmelser, som betyder, at vi helt fundamentalt skal ændre vores planlægnings- og godkendelsesprocedurer. Det er først og fremmest undersøgelsespligtens omfang, som afviger væsentligt fra de regler, vi kender i dag.

Vi syns i den konservative gruppe, det er positivt, at man på denne måde får placeret miljøhensynet stærkere i det europæiske samarbejde, og det er vi meget tilfredse med. Det var også et af de hovedtemaer, vi havde oppe fra borgerlig side, da vi diskuterede EF-pakken for et stykke tid siden, og hvor vi klart trak frem de fordele, der lå også på det miljøpolitiske område i forhold til denne sag.

Som nævnt er det ikke et forslag, der får de store konsekvenser for danske virksomheder. Det forudser vi i hvert fald ikke.

Som det fremgår af forslaget, skal der fastsættes nærmere regler af ministeren efter ind-